

SOSIOLOGIA

LAPIN YLIOPISTO

YHTEISKUNTATIETEIDEN TIEDEKUNTA

Sosialisaatio ja sosiaalinen pääoma  
sisäoppilaitoksessa

Katja Halonen (Y23105909)  
SSOG1345 Pro gradu -tutkielma  
Syksy 2025

## SISÄLLYS

|                                                                             |    |
|-----------------------------------------------------------------------------|----|
| 1 JOHDANTO                                                                  | 3  |
| 1.1 Tutkimuksen tausta ja motivaatio                                        | 3  |
| 1.2 Tutkimustehtävä ja -kysymykset                                          | 3  |
| 2 TEOREETTINEN TAUSTA JA KÄSITTEET                                          | 4  |
| 2.1 Aiempi tutkimus aiheesta                                                | 4  |
| Johdanto                                                                    | 4  |
| Kansanopistopedagogiikka: kasvattava yhteisöllisyys                         | 4  |
| Totaalinen instituutio ja liminaalitila: sisäisten muutosten aika ja paikka | 5  |
| Uskonto ja pedagogiikka: kunnioittava ilmapiiri ja pyrkimisen idea          | 6  |
| Silloittava sosiaalinen pääoma: integraation apu                            | 7  |
| Inhimillinen ja sosiaalinen pääoma: suoritustasoa parantava yhteistyö       | 9  |
| Organisaation rakenne: horisontaaliset ja vertikaaliset siteet              | 10 |
| Johtopäätökset                                                              | 13 |
| 2.2 Oma näkökulmani aiheeseen                                               | 15 |
| Johdanto                                                                    | 15 |
| Sosialisaatio                                                               | 17 |
| Sosiaalinen pääoma                                                          | 18 |
| Johtopäätökset                                                              | 21 |
| 3 AINEISTO JA MENETELMÄT                                                    | 23 |
| 3.1 Aineisto                                                                | 23 |
| Laadullinen aineisto                                                        | 23 |
| Vanhoillislestadiolaiset kansanopistot                                      | 24 |
| Aineiston keruu                                                             | 26 |
| 3.2 Menetelmät                                                              | 28 |
| Alustava analyysi                                                           | 28 |
| Taulukko 1: aiheet ja kirjoitukset                                          | 29 |
| Taulukko 2: kirjoittajat ja aiheet                                          | 30 |
| Narratiivinen analyysi                                                      | 31 |
| Taulukko 3: kertomukset ja aiheet                                           | 33 |
| Taulukko 4: kertomukset ja kertojat                                         | 34 |
| 3.3 Tutkimusetiikka                                                         | 35 |
| 4 TULOSLUKU                                                                 | 37 |
| 4.1 Aiheet                                                                  | 37 |
| Johdanto                                                                    | 37 |
| Työelämä ennen opistoa                                                      | 37 |
| Sosiaalisuus ennen opistoa                                                  | 38 |
| Ihmissuhteiden muodostuminen opistossa                                      | 40 |

|                                                             |    |
|-------------------------------------------------------------|----|
| Sosiaalinen kuormitus opistossa                             | 42 |
| Luottamuksen merkitys opistossa                             | 44 |
| Ikäeron merkitys opistossa                                  | 45 |
| Uskonnollisen vakaumuksen merkitys opistossa                | 46 |
| Kielimuurin merkitys pohjoisamerikkalaisille opistossa      | 47 |
| Pohjoisamerikkalaisten välinen yhteys opistossa             | 48 |
| Opistosta saatu sosiaalinen hyvä                            | 49 |
| 4.2 Narratiivit                                             | 52 |
| Johdanto                                                    | 52 |
| Maria                                                       | 52 |
| Liam                                                        | 53 |
| Olivia                                                      | 54 |
| Juhani                                                      | 55 |
| 5 JOHTOPÄÄTÖKSET                                            | 57 |
| 5.2 Tulosten yhteiskunnallinen merkitys                     | 59 |
| Tutkimusongelma                                             | 59 |
| Tutkimusteoria                                              | 60 |
| 5.3 Tutkimuksen rajoitukset                                 | 61 |
| 5.4 Jatkotutkimuksen mahdollisuudet                         | 62 |
| 6 KIRJALLISUUS                                              | 64 |
| 7 LIITTEET                                                  | 67 |
| 7.1 Ensimmäinen aineistopyyntö pro gradu -tutkielmaa varten | 67 |
| 7.2 First material request for master's thesis              | 68 |
| 7.3 Toinen aineistopyyntö pro gradu -tutkielmaa varten      | 69 |
| 7.4 Second material request for master's thesis             | 70 |

# 1 JOHDANTO

## 1.1 Tutkimuksen tausta ja motivaatio

Vietin lukuvuoden 2022–2023 sisäoppilaitoksessa Pohjois-Pohjanmaalla. Ennen tätä välivuotta Reisjärven kristillisen opiston aikuislinjalla olin ehtinyt asua kuusi vuotta yksin. Henkinen vointini oli kehno. Yksi osa tätä pahoinvointia oli se, että kaipasin kipeästi yhteyttä toisiin ihmisiin. Ratkaisuna tähän päätin lähteä vuodeksi kokeilemaan siipiäni aivan uudenlaiseen sosiaaliseen ympäristöön. Voisinko sittenkin tulla osaksi porukkaa ja saavuttaa sitä hyvää, mitä joukkoon kuulumisesta voisi parhaimmillaan seurata? Tuon Pohjanmaalla vietetyn välivuoden aikana koin itsessäni ja näin ympärilläni hämmäntäviä muutoksia. Vuosi sisäoppilaitoksessa sai minut pohtimaan ihmistä sosiaalisena olentona. Miten tulemme osaksi yhteisöä? Entä miten voimme hyötyä tästä yhteisöön kuulumisesta? Tutkimusongelmani on seuraava: Moni suomalainen nuori voi huonosti. Yksi osa tätä pahoinvointia on eräänlainen sosiaalinen pahoinvointi. Kaikilla nuorilla ei ole elämässään riittävästi yhteisöllisyyden kokemuksia tai merkityksellisiä ihmissuhteita. Nuorten sosiaalinen pahoinvointi on se yleisempi yhteiskunnallinen ilmiö, johon tämä tutkielma tarttuu. Pyrin vastaamaan seuraavaan kysymykseen: Miten nuorten sosiaalista hyvinvointia voitaisiin lisätä?

## 1.2 Tutkimustehtävä ja -kysymykset

Tutkimustehtäväni on seuraava: Yhteisöllisyys ja merkitykselliset ihmissuhteet ovat keskeinen osa yksittäisten ihmisten ja koko yhteiskunnan hyvinvointia. Siksi aiheesta on tärkeää tuottaa tietoa. Haluan selvittää, miten nuorten kokemaa yhteisöllisyyttä ja merkityksellisiä ihmissuhteita sekä näistä saatavaa hyvää voitaisiin lisätä. Oman kokemukseni innoittamana asetan tutkielman keskiöön sisäoppilaitokset, tarkemmin suomalaiset kansanopistot. Tutkimuskysymykseni ovat seuraavat: Miten kansanopistossa tullaan osaksi yhteisöä ja muodostetaan merkityksellisiä ihmissuhteita? Millaista sosiaalista hyvää kansanopiston yhteisöön kuuluminen sekä kansanopistossa muodostuneet merkitykselliset ihmissuhteet tuottavat?

## 2 TEOREETTINEN TAUSTA JA KÄSITTEET

### 2.1 Aiempi tutkimus aiheesta

#### Johdanto

Opiskelu on aika ja koulu paikka, jossa meille muodostuu väistämättä kontakteja toisiin ihmisiin. Eri oppilaitoksissa rakentuvilla sosiaalisilla suhteilla saattaa olla jopa ratkaisevan suuri rooli yksilön elämässä. Nuorena vietämme suuren osan valveillaoloajastamme opiskelutovereiden ja oppilaitosten henkilökunnan seurassa. Tämä korostuu entisestään sisäoppilaitoksessa, jossa opiskelija asuu koulun asuntolassa. Tällaiset oppilaitokset ovat yhtäältä erityinen asumisen muoto, toisaalta erityinen kasvatuksen ja koulutuksen muoto. Kansanopistot ovat Pohjoismaissa yleisiä, sisäoppilaitosmallisia kouluja. Sisäoppilaitoksia ja kansanopistoja sosiaalisena ilmiönä on tutkittu monesta eri näkökulmasta käsin.

#### Kansanopistopedagogiikka: kasvattava yhteisöllisyys

Timo Tuomisto (2018) käsittelee väitöskirjassaan kansanopistopedagogiikkaa kolmessa suomalaisessa, kristillisessä kansanopistossa. Nämä kansanopistot sijaitsevat Jämsässä, Ranualla ja Reisjärvellä. Laadullisen tapaustutkimuksen aineisto on tuotettu opettajien ja opiskelijoiden itsearvioinneilla. Kansanopistossa kaiken keskiössä ovat yhteisöllisyys, ihmisten väliset suhteet sekä luottamuksellinen vuorovaikutus. Tällaisessa ympäristössä opiskelijalla on tilaa kasvaa henkisesti ja sosiaalisesti. Vuosi kansanopistossa on monen elämässä eräänlainen uusi mahdollisuus ja itsenäistymisen paikka. Olennaista on oppia tulemaan toimeen erilaisten ihmisten kanssa. Runsas vapaa-ajan toiminta on erityisen tärkeää yhteisöllisyyden muodostumisen kannalta. Vaikka tiivis asuntolaelämä antaa paljon, se voi olla myös todella kuluttavaa. Etenkin aikuisissa opiskelijoissa nuorempien kanssa eläminen aiheuttaa välillä suurtakin turhautumista. (Emt., 192–210.)

*Totaalinen instituutio ja liminaaltila: sisäisten muutosten aika ja paikka*

Henrik Fürst (2022) käsittelee tutkimusartikkelissaan ruotsalaisia kansanopistoja liminaalituloina ja totaalisina instituutioina. Kirjallisuussosiologisen tutkimuksen aineisto koostuu kirjoista, sarjakuvista ja näytelmistä. Aineiston käsittelyssä on hyödynnetty narratiivista analyysia.

Erving Goffman määritteli totaalisen instituution seuraavasti. Se on muusta yhteiskunnasta irrallaan oleva asuin- tai työpaikka, jossa suuri joukko samassa tilanteessa olevia ihmisiä elää tarkkaan määriteltä elämää merkittävän mittaisen ajanjakson verran. Alun perin Goffman viittasi totaalisen instituution käsitteellä sortoa ja voimakasta sääntelyä sisältäviin laitoksiin, kuten sotilasyksiköihin, rahtilaivoihin, luostareihin ja, kyllä, sisäoppilaitoksiin. (Emt., 326.)

Liminaalitulalla eli niin sanotulla välitulalla viitataan siihen, että saapuminen ajasta ja paikasta toiseen saa ihmisessä aikaan sisäisiä muutoksia. Kansanopistoon saapuvat opiskelijat ovat kahden tilan välillä. Yhtäältä he ovat juuri kasvamassa nuorista aikuisiksi. Toisaalta vuosi sisäoppilaitoksessa on monelle nimenomaan välivuosi, aika peruskoulun ja varsinaisen toisen asteen koulutuksen välillä. Tilanteeseen sisältyy paljon epävakautta, mikä voi saada opiskelijoissa aikaan suuriakin muutoksia, vaikkapa uuden roolin tai identiteetin omaksumisen muodossa. (Emt., 324, 337.)

Kansanopistot ovat sisäoppilaitoksia, jotka tarjoavat nuorille, ja toisinaan vanhemmillekin, oppivelvollisuuden jälkeistä opetusta. Kansanopistoja on pääasiassa Pohjoismaissa, mutta myös joissain muissa Euroopan maissa. Ensimmäinen kansanopisto perustettiin Tanskaan vuonna 1844, Norjaan vuonna 1864, Ruotsiin vuonna 1868 ja Suomeen vuonna 1889. Vuonna 2022 Ruotsissa oli yli 150 kansanopistoa. Kansanopistoissa pääpaino on itseohjautuvassa oppimisessa. Opiskelu ei johda varsinaiseen tutkintoon. Opettajien ja oppilaiden väliset suhteet ovat rentoja ja epävirallisia. Kansanopistoissa voi saattaa loppuun kesken jääneet peruskouluopinnot tai osallistua muuhun opetukseen.

Kansanopistoilla on vahva side kolmanteen sektoriin. Monet oppilaitokset ovat uskonnollisten tai poliittisten liikkeiden perustamia ja ylläpitämiä. Alun perin kansanopistoissa annettiin käytännön opetusta maanviljelijöille ja työväenluokalle sekä niille, joilla ei ollut mahdollisuutta päästä muualle opiskelemaan. Siksi kansanopistot olivat ja ovat edelleen usein maaseudulla sijaitsevia sisäoppilaitoksia. (Emt., 321–323.)

Artikkeli tutkii taiteessa esiin nousevaa romantisoitua kansanopistokokemusta (emt., 326). Tässä kuvassa kansanopisto on paikka, jossa nuori voi pohtia unelmiaan, paeta ongelmiaan, kohdata uusia ongelmia ja kasvaa aikuiseksi. Yhtäältä sisäoppilaitokseen ajaa halu paeta tavallista elämää paremman toivossa. Toisaalta parempien vaihtoehtojen puute saa myös jäämään sinne. (Emt., 329, 333.) Vaikka kirjoitukset kansanopistoista ovat melko myönteisen sävyisiä, liittyy niihin myös kielteisten lieveilmiöiden kuvauksia. Sisäoppilaitosten eristäytyneisyys ja institutionaalinen vapaus mahdollistavat väärinkäytöksiä, esimerkiksi seksuaalista väkivaltaa. Läheisyys, luottamus ja valta saattavat helposti muuttua tuhoisiksi voimiksi. (Emt., 335–336.)

### *Uskonto ja pedagogiikka: kunnioittava ilmapiiri ja pyrkimisen idea*

Johan Lövgren (2015) käsittelee tutkimusartikkelissaan norjalaisia kansanopistoja arvoihin perustuvina instituutioina. Tutkivan tapaustutkimuksen aineisto koostuu erilaisista asiakirjoista, kuten kansanopistojen henkilöstön käsikirjoista, nettisivuista ja strategia-asiakirjoista. Aineiston käsittelyssä on hyödynnetty tekstianalyysia. (Emt., 199, 204–205.)

Kansanopistoliikkeen taustalla on tanskalainen kirjailija, historioitsija ja pastori N. F. S. Grundtvig. Grundtvig kehitti idean koulusta, jonka perusarvot ovat elinikäinen oppiminen, tasa-arvo ja demokratia. Uskonto on aina ollut kansanopistoliikkeessä keskeisessä roolissa. (Emt., 199, 201.) Vuonna 2015 Norjassa oli 77 kansanopistoa ja Pohjoismaissa yhteensä yli 400. 2000-luvun ensimmäisellä vuosikymmenellä kymmenen prosenttia lukion käyneistä norjalaisnuorista suoritti yksivuotisen kansanopistokoulutuksen. Kansanopistot nähdään pedagogisena vaihtoehtona julkiselle koululaitokselle. Ne vastaavat sellaisiin sosiaalisiin ja henkisiin tarpeisiin, joihin julkiset

koulut eivät pysty vastaamaan. Kansanopistojen toiminta koostuu eri oppiaineiden opiskelusta, demokraattisiin prosesseihin osallistumisesta sekä sosiaalisesta vuorovaikutuksesta. Vuosi kansanopistossa tuo nuorelle kypsyyttä, elämänhallintaa, sosiaalisia taitoja sekä itsekunnioitusta. (Emt., 200, 202–203.)

Tekstianalyysin tulos on, että kansanopistojen asiakirjoissa esiintyy neljä erilaista arvojärjestelmän muotoa. Ensiksi niissä korostetaan kunnioituksen tärkeyttä opiskelijoiden ja henkilökunnan välisissä suhteissa. Opistojen ilmapiiri on keskusteluun kannustava ja opiskelijat kohdataan kokonaisina ihmisinä, ruumiillisina, henkisinä ja hengellisinä olentoina. Toiseksi asiakirjoissa tulevat esiin kansanopistoliikkeen uskonnolliset ja pedagogiset taustat. Kolmanneksi teksteissä näkyy niin sanottu pyrkimisen idea. Opiskelijoilla täytyy olla selkeitä tavoitteita, joita kohti ponnistella. Neljänneksi vanhoja uskonnollisia ja pedagogisia arvoja pyritään kommunikoimaan opiskelijoille liittämällä ne asioihin, jotka ovat nuorille entuudestaan tuttuja. Kansanopistot siis uudelleenmäärittävät rooliaan arvopohjaisina instituutioina esimerkiksi liittämällä perinteiset uskonnolliset arvot siihen, miten kohdella toista ihmistä kristillisen kunnioittavasti. (Emt., 208–212, 215.)

#### Silloittava sosiaalinen pääoma: integraation apu

Anne Sofia Borch, Morten Skovdal ja Signe Smith Jervelund (2021) käsittelevät laadullisessa tapaustutkimuksessaan tanskalaisten kansanopistojen mahdollisuutta tuottaa sosiaalista pääomaa nuorille turvapaikanhakijoille. Tutkimuksen aineisto on tuotettu havainnoinnilla, ryhmäkeskusteluilla ja yksilöhaastatteluilla. Haastatellut opiskelijat ovat 18–25-vuotiaita. Aineiston käsittelyssä on hyödynnetty temaattista verkostanalyysia. (Emt., 719, 724–725.)

Viime vuosina yli puolet Eurooppaan hakeutuneista turvapaikanhakijoista on ollut 18–34-vuotiaita. Ero perheestä ja ystävistä aiheuttaa nuorissa aikuisissa monesti sosiaalisen eristäytyneisyyden tunnetta, mikä voi olla haitaksi mielenterveydelle. 2000-luvun alussa Tanskassa päätettiin alkaa tarjota 18–29-vuotiaille turvapaikanhakijoille 26 viikkoa kestäviä kursseja kansanopistoissa. Nämä kurssit ovat osa pakollista integraatio-



ohjelmaa. Kansanopistoon pääsemisen ehtona on, että sen katsotaan parantavan nuoren mahdollisuuksia koulutus- ja työmarkkinoilla. Vuonna 2016 puolessa Tanskan noin 70:stä kansanopistosta oli turvapaikanhakijoita. Suurin osa heistä oli miehiä.

Kolmasosa turvapaikanhakijoiden opetuksesta on integraatioon tähtäävää, kuten tanskan kielen ja kulttuurin opiskelua. Loput opiskelusta tapahtuu muiden opiskelijoiden kanssa. Kansanopistot tavallaan jatkavat marginalisoitujen ryhmien auttamista, joka on alusta lähtien ollut niiden toiminnan pohjana. Alun perin opistot mahdollistivat opiskelun maaseudun nuorille. Nykyään niissä tarjotaan nuorille turvapaikanhakijoille työkaluja, jotka auttavat heitä yhteiskuntaan kiinnittymisessä. (Emt., 719–721, 726.)

Sosiaalinen pääoma on sosiaalista verkostoista saatavaa hyvää. Se voidaan jakaa sitovaan ja silloittavaan pääomaan. Sitovaa sosiaalista pääomaa tarvitaan elämässä toimeentulemiseen, silloittavaa taas elämässä eteenpäin pääsemiseen. Silloittava sosiaalinen pääoma antaa mahdollisuuden hyödyntää resursseja, joihin ei omassa ryhmässä pääsisi käsiksi. Tätä silloittavaa sosiaalista pääomaa nuoret turvapaikanhakijat pääsevät kerryttämään kansanopistoissa. Näissä oppilaitoksissa vallitsee ilmapiiri, jossa kaikki ovat tervetulleita ja arvokkaita. Tämä on erityisen tärkeää, koska monesti pakolaiset nähdään Tanskassa taloudellisena, sosiaalisena ja kulttuurisena uhkana. Tällainen ilmapiiri ehkäisee tehokkaasti silloittavan sosiaalisen pääoman muodostumista. (Emt., 722, 727.)

Kansanopistossa etenkin kielen opiskelu helpottuu ja nopeutuu huomattavasti. Kielen osaaminen puolestaan lisää nuorten itsevarmuutta sekä mahdollisuuksia hyödyntää sosiaalisia suhteitaan muussa elämässä. Tärkeää tietoa jaetaan sekä oppitunneilla että vapaa-ajan keskusteluissa muiden oppilaiden kanssa. Yhteiset matalan kynnyksen aktiviteetit helpottavat yhdessä olemista ja ovat yllättävän tärkeässä osassa integraation onnistumisessa. Kansanopistoissa rohkaistaan opiskelijoita olemaan luottavaisia ja kunnioittavia toisiaan ja maailmaa kohtaan. Yhdessä oleminen ja tekeminen, muiden palveleminen sekä muu rutiininomainen toiminta auttavat vastavuoroisuuden kulttuurin rakentamisessa. Lämmin ilmapiiri hälventää ennakkoluuloja puolin ja toisin. (Emt., 727–728, 731–733.)

Kansanopistoissa nuorille turvapaikanhakijoille ei tarjota erityistä apua traumojen käsittelyyn, vaan normaalia arkielämää kouluympäristössä. Joidenkin henkisesti pahoinvoivien nuorten kohdalla tarvittaisiin kuitenkin ensisijaisesti mielenterveydellistä apua. Tällaisen nuoren traumatisoitunut mieli saattaa vaellella jossain aivan muualla kuin muilla oppilailla. Silloin hän ei välttämättä koe luontevaksi osallistua esimerkiksi yhteisiin vapaa-ajan aktiviteetteihin. (Emt., 733.)

Kirjoittajat nimeävät neljä tekijää, joilla kansanopistot pystyvät edistämään nuorten turvapaikanhakijoiden integraatiota. Ensimmäinen on kielen oppimisen helpottaminen. Toinen on eri etnisten ryhmien välisten positiivisten suhteiden vaaliminen. Kolmas on yhteisvastuun tunteen vaaliminen yhteisöllisen toiminnan ja toisten palvelemisen kautta. Neljäs on osallistavan ja mukaan ottavan ilmapiirin edistäminen. (Emt., 737.) Nämä kaikki osaltaan kerryttävät sitä sosiaalista pääomaa, josta nuoret turvapaikanhakijat voivat hyötyä kiinnittyessään osaksi yhteiskuntaa.

#### *Inhimillinen ja sosiaalinen pääoma: suoritustasoa parantava yhteistyö*

Alessandra Carbognin (2012) käsittelee määrällisessä tutkimuksessaan italialaisia sisäoppilaitoksia inhimillisen ja sosiaalisen pääoman näkökulmasta. Tutkimus on tehty viidessä julkisessa tyttö- ja poikakoulussa, jotka sijaitsevat Firenzessä, Milanossa, Padovassa, Palermossa, Udinessa ja Veronassa. Aineisto on tuotettu strukturoidulla kyselyllä, johon vastanneet opiskelijat olivat 15–19-vuotiaita. Tutkimuksen pääoletus oli, että sisäoppilaitoksissa piilee jokin erityinen sosiaalisen pääoman muoto, joka vahvistaa nuorten inhimillistä pääomaa. Tämä puolestaan nostaa oppilaiden suoritustasoa sekä luottamusta muihin ihmisiin ja tulevaisuuteen. (Emt., 43–44, 46–48.)

Aineettomista pääoman muodoista, kuten inhimillisestä ja sosiaalisesta pääomasta, alettiin puhua yhteiskuntatieteissä laajemmin 1990-luvulla. Inhimillinen pääoma on esimerkiksi niitä taitoja ja kykyjä, joiden avulla yksilö voi hyötyä koulutuksestaan taloudellisesti. Sosiaalinen pääoma taas on ihmissuhteiden kautta syntyvää luottamusta, apua ja yhteistyötä, joiden avulla yksilö voi saavuttaa muita hyviä asioita elämässään.

Inhimillinen pääoma on siis jotain ihmiseen itseensä liittyvää hyvää, siinä missä sosiaalinen pääoma on ihmissuhteisiin liittyvää hyvää. (Emt., 43–46.)

Ihmisten välisiin suhteisiin ja sosiaalisen pääoman muodostumiseen vaikuttavat sekä henkilökohtaiset että rakenteelliset tekijät. Yksilöön itseensä liittyviä tekijöitä ovat muun muassa sukupuoli, ikä, koulutus, ammatti, sosioekonominen asema, uskonnollinen vakaumus, poliittinen vakaumus, arvovalinnat ja käyttäytyminen. Sisäoppilaitosten kohdalla rakenteellisia tekijöitä ovat muun muassa se, millainen perhe nuorella on, millaisella alueella hän asuu sekä millainen sisäoppilaitos on organisaatiotyypiltään. (Emt., 46.)

Sisäoppilaitoksissa tiivis yhdessäolo ja yhteistyö voimistavat sosialisointiprosessia ja saavat aikaan sosiaalista pääomaa. Tämä puolestaan tuottaa aktiivisia, luottavaisia, sitoutuneita ja vastuullisia nuoria, jotka loistavat koulussa ja menestyvät työelämässä. Voidaan siis todella sanoa, että sisäoppilaitoksissa sosiaalinen pääoma tuottaa inhimillistä pääomaa. Sisäoppilaitokset eroavat tavanomaisista oppilaitoksista erityisesti siinä, että oppilaat hyvin herkästi ja luontevasti tekevät yhteistyötä keskenään ja tukevat toisiaan. (Emt., 44–45, 52, 54.)

#### Organisaation rakenne: horisontaaliset ja vertikaaliset siteet

Amanda Barrett Cox (2017) käsittelee etnografisessa tapaustutkimuksessaan yhdysvaltalaisesta Launch-organisaatiosta, joka valmentaa lahjakkaita huono-osaisia nuoria yksityisiin sisäoppilaitoksiin. Tutkimuksen aineisto on tuotettu havainnoinnilla ja haastatteluilla, jotka on tehty organisaation mentorointiohjelman kesäleirillä. Cox itse oli siellä paitsi tutkijan, myös osa-aikaisen opettajan roolissa. (Emt., 47, 51–52.)

Sosiaalinen pääoma on yksilön kykyä hyödyntää sosiaalisten verkostojen mukanaan tuomia aineellisia ja aineettomia resursseja. Sosiaalisen pääoman muodostumisessa ja muodostamisessa Launch on eräänlainen työkalu tai välittäjä. Sen perimmäisenä tarkoituksena on edistää sosiaalisten verkostojen muodostumista, joiden avulla nuoret

voivat selvitä opiskeluelämän mukanaan tuomista sosiaalisista ja henkisistä haasteista. (Emt., 48.)

Organisaatio perustettiin alun perin siksi, että Yhdysvalloissa julkisten koulujen opetus on monesti huomattavan huonolaatuista verrattuna yksityisiin eliittikouluihin. Mentorintiohjelmat valmentavat huono-osaisia, lahjakkaita nuoria yksityisiin sisäoppilaitoksiin, joista he voivat edetä huippuyliopistoihin. Eliittikouluissa ei-valkoiset ja köyhät oppilaat tuntevat kuitenkin monesti olevansa sekä vieraantuneita omasta perheestään että rikkaiden valkoisten nuorten syrjimiä. Siksi apua voi olla suhteiden luomisesta toisiin, samassa tilanteessa oleviin nuoriin. (Emt., 49–50.)

Launch ottaa mentorintiohjelmaansa mukaan julkisissa kouluissa hyvin pärjääviä seitsemäsluokkalaisia. Nämä oppilaat ovat mustia tai latinoja ja tulevat köyhistä tai keskiluokkaisista perheistä. Ohjelmaan valitut oppilaat käyvät läpi 14 kuukauden ohjelman, jonka jälkeen heidät sijoitetaan pienissä ryhmissä yksityisiin, sisäoppilaitosmuotoisiin lukioihin. Lukio-opintojen aikana organisaation tuki jatkuu. Suurin osa ohjelman läpikäyneistä suorittaa lukion loppuun sekä jatkaa lukion jälkeen opintojaan yliopistossa. (Emt., 50.)

Launchin organisaatorakenne on kolmiportainen. Ensiksi on niin sanottu kohorttijärjestelmä, joka luo nuorille horisontaalisia eli vaakasuuntaisia siteitä oman vuosikurssin oppilaisiin. Joka vuosikurssilla on noin 70 oppilasta. Tämän joukon yhtenäisyys takaa yleensä sen, että ohjelma suoritetaan loppuun. Toiseksi on kesäkauden kahden kohortin rakenne, joka luo nuorille vertikaalisia eli pystysuuntaisia siteitä vuotta vanhempiin oppilaisiin. Kolmanneksi on itse mentorijärjestelmä, joka niin ikään luo vanhemmille nuorille vertikaalisia eli pystysuuntaisia siteitä jo ohjelman läpikäyneisiin opiskelijoihin. (Emt., 51–52.)

Oppilaiden halutaan suhtautuvan toisiinsa kuin perheenjäseniin. Jokaisella nuorella on ohjelman alussa niin sanottu isosisarus ja loppuvaiheessa niin sanottu pikkusisarus. Tällainen toimintamalli kehittää johtamistaitoja sekä vastuullisuuden ja yhteisöllisyyden tunnetta. Vanhemman, ohjelmassa jo pidemmälle edenneen vastuulla on toimia

roolimallina ja tukena nuoremmalleen. Isosisarus patistaa pikkusisarusta hoitamaan läksynsä ja keskittymään koulunkäyntiin. Ne nuoret, jotka syystä tai toisesta jättävät ohjelman kesken, lähtevät yleensä siinä vaiheessa, kun vahvoja sosiaalisia siteitä toisiin nuoriin ei ole vielä ehtinyt muodostua. (Emt., 54–55.)

Tällainen, sekä vahvoja horisontaalisia että heikkoja vertikaalisia siteitä sisältävä verkosto kykenee tarjoamaan nuorille aino annoksen sosiaalista pääomaa. Monet lukioista valmistuneet nuoret kiittelevät vuolaasti mentorointiohjelmasta saamiaan kontakteja siitä, että ovat menestyneet opinnoissaan. Tämä on ehkä kaikkein näkyvin osoitus siitä, että toisten nuorten tuomalla tuella ja turvalla on todella merkitystä. Opiskelijat muodostavat keskenään eräänlaisia hyvien arvosanojen tehtaita. Niissä he painostavat, auttavat ja kannustavat toisiaan. Nuoret saavat apua ja tietoa sekä vertaisiltaan että vanhemmilta oppilailta. Lisäksi he rohkaisevat toisiaan kysymään neuvoa opettajilta, mihin monella nuorella saattaa olla korkea kynnys. Näin he pyrkivät yhdessä luomaan ilmapiiriä, jossa on hyväksyttyä ja peräti suositeltavaa pyytää apua. (Emt., 55–57.)

Monissa lukioissa vanhat ohjelman läpikäyneet säästävät vanhoja luottamusasemiaan uusille tulokkaille eli pikkusiskoille ja -veljille. He myös kannustavat tulokkaita olemaan avoimia uusille asioille. Sen lisäksi että ohjelman avulla voi luoda siteitä samoista lähtökohdista tuleviin nuoriin, se rohkaisee tutustumaan myös muihin, ohjelman ulkopuolisiin oppilaisiin. Tästä on apua puolin ja toisin avoimuuden lisäämisessä. Koska rasmin kohtaaminen on monen kohdalla karua realismia, annetaan myös tällaisten ikävien tilanteiden kohtaamiseen neuvoja ja tukea. (Emt., 58–59.)

Tutkimuksen perusteella voidaan todeta, että erot sosiaalisessa pääomassa eivät johdu vain eri organisaatioiden toimintaan osallistumisen määrästä vaan myös organisaatioiden rakenteesta. Mentorointiohjelmaan päässeet nuoret eivät usein tunne ketään uudesta koulusta. Ohjelman kautta saavutetun sosiaalisen pääoman kautta musta, köyhistä kotiloista tuleva nuori voi menestyä lukiossa niin, että saa raivattua tiensä huippuyliopistoon. Rakenteellisia tekijöitä täytyy siis tutkia, jotta emme keskittyisi liikaa

yksilöllisiin ominaisuuksiin, kun pohdimme syitä siihen, miksi joku menestyy elämässä paremmin kuin joku toinen. (Emt., 60–61.)

### Johtopäätökset

Kansanopistot ovat Pohjoismaissa yleinen, vaihtoehtoinen koulutusmuoto. 1800-luvulla tanskalainen N. F. S. Grundtvig kehitti idean koulusta, jossa yhdistyivät uskonnollisuus sekä uudet pedagogiset ajatukset. Tanskasta kansanopistot levisivät ensin Norjaan, sieltä Ruotsiin ja lopulta Suomeen. Nykyään Pohjoismaissa on yhteensä noin 400 kansanopistoa, joista Ruotsissa sijaitsee noin 150, Suomessa noin 100, Norjassa noin 80 ja Tanskassa noin 70. Muualla maailmassa kansanopistot ovat harvinaisempia. Kansanopistojen keskeisin piirre on se, että ne ovat sisäoppilaitoksia. Oppilaat tai opiskelijat, yleensä nuoret, asuvat siis oppilaitoksen yhteydessä olevassa asuntolassa. Koulutus kestää yleensä vuoden.

Kansanopistojen toiminnassa on edelleen nähtävissä se sama arvopohja, joka luotiin jo parisataa vuotta sitten. Nykyisin vanhoja uskonnollisia ja pedagogisia arvoja kommunikoidaan nuorille opiskelijoille liittämällä ne heille tuttuihin asioihin. Hyvä esimerkki uskonnollisista arvoista on kunnioitus, joka on olennaisen tärkeää opiskelijoiden ja henkilökunnan välisissä suhteissa. Pedagogisista arvoista voi mainita niin sanotun pyrkimisen idean. Opiskelijoilla on tärkeää olla selkeitä tavoitteita, joita kohti ponnistella. Kansanopistossa voi kehittää suhdetta itseensä, toisiin ihmisiin ja maailmaan. Se on paikka, jossa on aikaa ja tilaa muutokselle ja elämän ihmettelylle. Kaikkein päällimmäisin anti lienee kuitenkin se, että sieltä saadut ihmissuhteet, kohtaamiset ja keskustelut voivat kantaa koko loppuelämän ajan.

Kansanopistot ovat muiden sisäoppilaitosten tavoin totaalisia instituutioita. Ne ovat muusta yhteiskunnasta irrallaan olevia paikkoja, joissa asuu suuri joukko samassa tilanteessa olevia ihmisiä. Nämä ihmiset elävät yhdessä tarkkaan määriteltyä elämää merkittävän mittaisen ajanjakson verran. Kansanopistot ovat myös liminaalitiloja. Näissä oppilaitoksissa nuoret ovat kahden tilan välissä. He ovat kasvamassa nuorista aikuisiksi

ja usein he viettävät elämässään jonkinlaista välivuotta. Tilanne on monella tapaa epävakaa, mikä voi saada opiskelijoissa aikaan suuriakin sisäisiä muutoksia.

Kansanopistoihin liittyy toki myös varjopuolia. Ensiksi tiivis asuntolaelämä voi olla paitsi antoisaa, myös todella kuluttavaa. Etenkin aikuisissa opiskelijoissa nuorempien villi elämänmeno saattaa vetää pinnaa kireälle. Toiseksi mielenterveyden haasteiden kanssa kamppaileva nuori ei välttämättä hyödy laitosympäristöstä, vaan saattaa vain entisestään eristäytyä muista ihmisistä. Tällöin on syytä hakeutua ammattiavun piiriin. Kolmanneksi sisäoppilaitosten eristäytyneisyys ja institutionaalinen vapaus sallivat valitettavasti myös vallan väärinkäytöksiä, joita ei toisenlaisessa ympäristössä ehkä pääsisi tapahtumaan. Läheisyys, luottamus ja valta voivat pahimmillaan muuttua tuhoisiksi voimiksi.

Sosiaalinen pääoma on yksilön kykyä hyödyntää sosiaalisten verkostojen mukanaan tuomia aineellisia ja aineettomia resursseja. Kansanopistoissa kaiken keskiössä ovat yhteisöllisyys sekä luottamukselliset vuorovaikutussuhteet muihin oppilaisiin ja henkilökuntaan. Siellä sosiaalisen pääoman merkitys korostuu entisestään. Sitova sosiaalinen pääoma sitoo yksilöä lähipiiriinsä ja on elämässä toimeen tulemisen kannalta tärkeää. Silloittava sosiaalinen pääoma taas rakentaa siltoja yksilön lähipiiriin ulkopuolelle ja on elämässä eteenpäin pääsemisen kannalta olennaista. Kansanopistoissa yhdessäolo, yhteistyö ja toisten auttaminen voimistavat sosialisatioprosessia. Näin syntyy sosiaalista pääomaa, joka parantaa nuoren mahdollisuuksia pärjätä elämässä ja yhteiskunnassa.

Sosiaalisen pääoman muodostumiseen vaikuttavat sekä henkilökohtaiset että rakenteelliset tekijät. Oikeanlaisella organisaation rakenteella voidaan edistää monipuolisten sosiaalisten verkostojen muodostumista sekä yksilöiden kykyä hyödyntää niitä. Hyvä sosiaalinen verkosto sisältää sekä vahvoja horisontaalisia siteitä että heikkoja vertikaalisia siteitä. Nuorella olisi siis hyvä olla suhteita paitsi oman ikäisiin vertaisiin, myös muun ikäisiin, vertaisryhmän ulkopuolisiin ihmisiin. Tällaisen verkoston muodostumista voidaan edesauttaa kansanopistoissa ja muissa sisäoppilaitoksissa.

## 2.2 Oma näkökulmani aiheeseen

### Johdanto

Oman kansanopistossa vietetyn välivuoteni perusteella seuraava lainaus kuvastaa hyvin sitä maailmaa, jossa kansanopistossa eletään: “Harmoniaan ajoi omalta osaltaan myös pakko. Pakko ajoi sitoutumaan ihmissuhteisiin. Pakon edessä oli ratkottava ihmisten välisiä ongelmia, jotta yhteisyys säilyisi; ihmissuhteille ei ollut vaihtoehtoja.” Lainaus on Ulla-Maija Louhelan (2016, 249) kasvatustieteen väitöskirjasta. Vaikka väitöskirjassa ei käsitellä nuorten elämää kansanopistossa vaan pienessä kyläyhteisössä, ne saattavat ympäristöinä olla jopa melko samankaltaisia. Kavereitaan ei oikein voi valita, joten on parempi opetella tulemaan toimeen niiden ihmisten kanssa, joita ympärillä sattuu olemaan.

Uskaltaisin sanoa, että kansanopisto tai muu sisäoppilaitos on ympäristö, jossa voidaan tietyllä tavalla korjata tai ohittaa niitä yksilön ominaisuuksia, jotka ovat yhteisön osaksi tulemisen tai sosiaalisten verkostojen kasvattamisen kannalta ongelmallisia. Vaikka aika sisäoppilaitoksessa jossain vaiheessa päättyykin, siellä kertyneestä sosiaalisesta hyvästä voi olla valtavasti hyötyä koko loppuelämän ajan. Tässä tutkielmassa olen kiinnostunut siitä, miten tuota sosiaalista hyvää voidaan kansanopistoissa lisätä.

Kansanopistot ovat sisäoppilaitoksina vahvasti pohjoismainen ilmiö. Siksi suomalaisia, ruotsalaisia, norjalaisia ja tanskalaisia kansanopistoja koskevat tutkimukset voi mielestäni yleistää koskemaan jossain määrin kaikkia pohjoismaisia kansanopistoja. Oppilaitosten konsepti, kun on kaikkialla melko lailla sama. Timo Tuomisto käsitteli väitöskirjassaan suomalaisia kansanopistoja ja niiden toiminnan pedagogiikkaa. Minä olen kiinnostunut kansanopistoista sosiaalisena ympäristönä, erityisesti yksilön näkökulmasta.

Henrik Fürst käsitteli tutkimusartikkelissaan ruotsalaisia kansanopistoja. Hänen laillaan hyödynnän tutkimuksessani totaalisen instituution ja liminaalitilan ideoita. Ne sopivat mielestäni hyvin selittämään kansanopistoja sosiaalisena ilmiönä. Kansanopistojen



eristäytynyt ja yksilöjä sisäisiin muutoksiin kannustava luonne ovat omiaan vaikuttamaan siihen, miten yhteisön osaksi tullaan ja sosiaalista hyvää kasataan. Johan Lövgren käsitteli tutkimusartikkelissaan norjalaisia kansanopistoja arvoihin perustuvina instituutioina. Lövgrenin näkökulma on laaja ja yleinen, minä puolestani laskeudun melko alas yksilön tasolle. Anne Sofia Borch ja kumppanit käsittelivät tapaustutkimuksessaan tanskalaisia kansanopistoja sosiaalisen pääoman näkökulmasta. Tutkittavien joukko koostui nuorista aikuisista turvapaikanhakijoista. Minä olen kiinnostunut saman ikäisten opiskelijoiden kokemuksista suomalaisissa kansanopistoissa. Oma tutkittavien joukkoni koostuu suomalaisista ja pohjoisamerikkalaisista nuorista.

Pohjoismaisten kansanopistojen lisäksi sisäoppilaitoksia on tutkittu myös muualla maailmassa. Alessandra Carbognin käsitteli määrällisessä tutkimuksessaan italialaisia sisäoppilaitoksia inhimillisen ja sosiaalisen pääoman näkökulmasta. Itse liitän sosiaalisen pääoman kylkeen vielä sosialisointin käsitteen, sillä olen ennen kaikkea kiinnostunut siitä prosessista, jossa sosiaalista pääomaa muodostuu. Amanda Barrett Cox käsitteli tutkimuksessaan yhdysvaltalaisista organisaatioista, joka valmentaa huono-osaisia nuoria sisäoppilaitoksiin. Organisaation tavoitteena on parantaa nuorten mahdollisuuksia menestyä sisäoppilaitosten opiskeluelämässä. Tässä keskeisenä työkaluna on jälleen kerran sosiaalinen pääoma. Organisaation rakenne on avainasemassa, kun nuorille halutaan rakentaa monipuolisia sosiaalisia verkostoja, jotka tuottavat heille mahdollisimman paljon sosiaalista hyvää.

Sosialisointi on prosessi, jossa yksilö tulee osaksi yhteisöä. Sosiaalinen pääoma on se, mitä tästä yhteisöön kuulumisesta seuraa. Sen avulla yksilö pystyy helpommin saavuttamaan muita asioita, esimerkiksi hyödyntämään paremmin omia kykyjään. Sosialisointi ja sosiaalinen pääoma kytkeytyvät toisiinsa ja muodostavat kaksivaiheisen prosessin. Sosialisointi ja sen kautta saavutettava sosiaalinen pääoma ovat ihmisen elämässä pärjäämisen kannalta olennaisia asioita. Sisäoppilaitoksissa ja kansanopistoissa näiden kahden muodostama prosessi vaikuttaisi olevan poikkeuksellisen tehokas. Siksi pidän tärkeänä tutkia, miten sosialisointi ja sosiaalinen pääoma näyttäytyvät sisäoppilaitoksissa, tarkemmin suomalaisissa kansanopistoissa.

### Sosialisaatio

Peter L. Berger ja Thomas Luckmann kirjoittavat klassikkoteoksessaan sosiaalisesta dialektiikasta. Heidän ajatuksensa on seuraava: “Yhteiskunta on ihmisen tuotos. Yhteiskunnasta tulee objektiivinen todellisuus. Ihminen on sosiaalinen tuotos.” (Emt., 74.) Sosiaalisen dialektiikan idea on kolmiosainen.

Ensiksi on ulkoistamisen prosessi, jossa ihminen siirtää omia merkityksiään, osia itsestään, ympäröivään maailmaan. Esimerkki: Tutkija kehittää uuden teorian, jonka hän julkaisee kollegoiden ja muun yleisön arvioitavaksi. Toiseksi on objektivoitumisen prosessi, jossa nämä ihmisestä ulkoistetut merkitykset muuttuvat esineen kaltaisiksi, itsestään selviksi. Esimerkki: Tutkijan kehittelemä idea saa niin suuren suosion, että siitä muodostuu tieteenalalla uusi paradigma, yleinen ajattelutapa. Kolmanneksi on sisäistämisen prosessi, jossa nämä merkitykset vaikuttavat ihmisten tietoisuuteen muokaten heidän käsityksiään maailmasta. Esimerkki: Aloitteleva opiskelija tutustuu oman tieteenalansa ajattelutapoihin ja tulee törmänneeksi kulttimaineen saaneeseen teokseen, jonka esiin nostamat ideat ovat alalla yleisesti hyväksytyjä ja hyödynnettyjä. Näin niistä on tullut osa yhteiskuntaa, johon uusi opiskelija parhaillaan sosiaalistuu. (Emt., 74.) Nämä kaikki kolme prosessin osaa tapahtuvat jatkuvasti, yhtä aikaa, muokaten sekä ihmisiä että yhteiskuntaa.

Sosiaalisen dialektiikan kolmatta osaa, sisäistämisprosessia, kutsutaan myös sosialisaatioksi. Prosessi voidaan jakaa primaarisosialisaatioon ja sekundaarisosialisaatioon. Primaarisosialisaatio alkaa, kun lapsi syntyy. Vauva samastuu hoivaajiinsa ja omaksuu heidän maailmansa omaksi maailmakseen. Lapsi ei siis omaksu pelkästään lapsuudenkodin rooleja ja asenteita vaan kokonaisen maailman, joka on hänelle itsestään selvä ja ainoa oikea. Koska vanhempiaan ei voi valita, tämä sisäistämisen prosessi tapahtuu puoliautomaattisesti. Vanhempien tarjoilema maailma on lapsen ensimmäinen ja pitkään ainoa olemassa oleva. Siksi se istuu meissä erityisen tiukasti. (Emt., 150, 153.)

Vanhempia kutsutaan tässä yhteydessä merkityksellisiksi toisiksi. Lapsi sisäistää merkityksellisten toisten maailman ja ymmärtää, että hänellä on siellä oma paikka, identiteetti. Vähitellen lapsi alkaa samastua myös muihin ihmisiin. Hänelle rakentuu identiteetti myös suhteessa muihin ihmisiin eli yleistyneisiin toisiin. Tämän yleistyneen toisen muodostuminen on ratkaiseva kohta. Siinä primaarisosialisaatio päättyy ja sekundaarisosialisaatio alkaa. Sekundaarisosialisaatiossa ihminen sisäistää esimerkiksi koulussa, harrastuksessa tai työpaikalla tarjoillun maailman ja oman roolinsa siinä. (Emt., 151–152, 156–157.)

Peruutetaan sosiaalisen dialektiikan kolmannesta osasta eli sosialisaatiosta dialektiikan toiseen osaan eli objektivoitumiseen. Se tuo maailmaan ennustettavuutta sekä tehostaa toimintaa. Objektivoituminen perustuu siihen, että usein samanlaisina toistuvat asiat ovat taipuvaisia totunnaistumaan ja niin sanotusti instituutioitumaan. Tätä voisi verrata rutiineihin ja siihen, miten ne helpottavat elämäämme. Ei tarvitse jatkuvasti miettiä jokaista siirtoa, kun asiat hoituvat automaatiolla. Sosialisaation kannalta myös kieli on olennainen väline. Sen avulla keräämme ja välitämme tietoa ja kokemuksia. (Emt., 222.) Uskaltaisin sanoa, että rutiinit ja kieli ovat avainasemassa, kun halutaan selvittää, millaisia ympäristöjä sisäoppilaitokset ovat sosialisaation kannalta.

Ihmisen sosialisaatioprosessi jatkuu läpi elämän uusiin ympäristöihin tutustumisen myötä. Voimme aina oppia uusia tapoja olla osa yhteisöä ja yhteiskuntaa. Tämä oppiminen on vahvimmillaan lapsena ja nuorena, mutta jatkuu vielä aikuisenakin. Ihminen voi aina tehdä tietoisin valinnan siitä, että altistaa itsensä uudennaiselle ympäristölle ja sitä kautta uudennaisille ajattelu- ja toimintatavoille. Näin esimerkiksi minä päätin tehdä lähtiessäni viettämään välivuotta kansanopistoon.

### Sosiaalinen pääoma

Sosiaalisen pääoman käsitettä käytti tiettävästi ensimmäisen kerran L. J. Hanifan vuonna 1916 ihmetellessään koulujen välillä olevia suuria tasoeroja. Hanifan tuli siihen tulokseen, että hyvin menestyvissä kouluissa vallitsi hyväntahtoinen ja toverillinen ilmapiiri. (Ilmonen 2004, 99.) Tämä oivallus kuvastaa sitä, millaisista lähtökohdista

sosiaalinen pääoma käsitteenä on saanut alkunsa. Sosiaalista pääomaa muodostuu sellaisissa ympäristöissä, joissa vallitsee ystävällinen ja reilu tunnelma.

Käsite lähtee liikkeelle siitä ajatuksesta, että ihmisten ja ihmisyhteisöjen hyvinvointiin vaikuttavat aineellisten tekijöiden lisäksi myös aineettomat tekijät. Yleensä ajatellaan, että sosiaalisen pääoman muodostuminen käynnistyy, kun vuorovaikutuksen myötä toisen ihmisen toiminnasta tulee ennustettavaa. Tämä ennustettavuus on luottamusta, joka vähentää elämän satunnaisuutta ja monimutkaisuutta. Riskit vähenevät ja ihmisten välinen yhteistyö helpottuu. Sosiaaliseen pääomaan liitetään yleensä kolme käsitettä: verkostot, normit ja luottamus. Määrittelystä riippuen näiden kolmen käsitteen keskinäistä suhdetta painotetaan eri tavoilla. (Ruuskanen 2001, 1.) Kun ihmiset muodostavat keskenään verkostoja, alkaa syntyä normeja, joiden noudattaminen lisää luottamusta.

Sosiaalisen pääoman yhteydessä puhutaan monesti vahvoista ja heikoista siteistä. Vahvat sosiaaliset siteet ovat yhteyksiä omaan lähipiiriin, kuten perheeseen ja ystäviin. Nämä siteet muodostavat sitovaa sosiaalista pääomaa, joka nimensä mukaisesti sitoo ihmisiä omaan lähipiiriinsä. Heikot sosiaaliset siteet taas ovat yhteyksiä oman lähipiirin ulkopuolelle, yli suku-, ammatti- ja luokkarajojen. Nämä siteet muodostavat silloittavaa sosiaalista pääomaa, joka nimensä mukaisesti rakentaa siltoja oman tutun elämänpiirin ulkopuolelle. (Kajanoja 2009, 74.)

Sosiaalinen pääoma voidaan jakaa sen lähteisiin, mekanismeihin ja tuotoksiin. Keskityn tässä niihin erityisesti yksilön tasolla, koska näen sen olennaiseksi oman tutkimukseni kannalta. Yksilön tasolla sosiaalisen pääoman lähde on niin sanottu valistunut rationaalisuus. Tämä tarkoittaa sitä, että ryhmässä toimiessaan yksilö ymmärtää, että on kannattavaa asettaa pitkän tähtäimen yhteinen etu lyhyen tähtäimen oman edun edelle. Ilman tällaista järkipäätä ajatusta minkäänlainen yhdessä toimiminen ei oikein olisi mahdollista.

Sosiaalisen pääoman mekanismeja ovat luottamus ja kommunikaatio. Ne siis toimivat sosiaalisen pääoman muodostumisessa eräänlaisina välittäjinä. Kun ihmiset toimivat

yhdessä, he alkavat vähitellen pitää toistensa käytöstä ennustettavana. Toisin sanoen he alkavat luottaa siihen, että toinen on ei vedä mattoa jalkojen alta ja vaikkapa varasta yhteistä kassaa itselleen. Luottamus voi kohdistua sekä yksittäisiin ihmisiin että kokonaisiin instituutioihin. Luottamuksen lisäksi myös kommunikaatio on olennaisessa roolissa sosiaalisen pääoman muodostumisessa. Kun ihminen on vuorovaikutuksessa toisten ihmisten kanssa, hän jakaa tietoa ja tulee ymmärtäneeksi toisten jakamaa tietoa.

Näin luottamuksen ja kommunikaation avulla päästään sosiaalisen pääoman tuotoksiin. Nämä voidaan jakaa välittömiin kulutushyötyihin sekä välillisiin pääomahyötyihin. Keskeisin kulutushyöty yksilölle on se, että kommunikaatio toisten ihmisten kanssa, omien ajatusten jakaminen ja ymmärretyksi tuleminen, sekä turvallinen luottamuksen ilmapiiri, tuottavat itsessään valtavasti mielihyvää. Pääomahyötyjä taas ovat yhteistoiminnan helpottuminen sekä toisilta ihmisiltä saatu sosiaalinen tuki. (Ruuskanen 2001, 46.)

Hyödyimme siis toinen toisistamme, toistemme seurasta ja voimavaroista, niin aineellisesti kuin aineettomasti. Seuraava lainaus kuvaa tätä osuvasti: “Kun ihmiset verkostoituvat, he hyödyntävät toistensa henkisiä ja aineellisia voimavaroja ja yltävät merkittävämpiin suorituksiin ja tuloksiin kuin yksin toimien. Verkostoituminen jatkaa ja laajentaa vuorovaikutusta.” (Harisalo ja Miettinen 2010, 139.) Vuorovaikutuksen myötä syntyvien ihmissuhteiden sekä ihmissuhteista koostuvien verkostojen avulla voimme siis saavuttaa sellaisia asioita, joihin emme yksin yltäisi. Seuraavissa lainauksissa asiaa avataan lisää:

*Tarvitsemme toisiamme voidaksemme toteuttaa itseämme ja tyydyttääksemme erilaisia tarpeitamme, mutta samalla meidän on vaikea kestää toisiamme. Elämme kahdensuuntaisten voimien kentässä: yhdet vievät meitä lähemmäs toisia ihmisiä, toiset työntävät meitä pois. [...] Luottamus on yksi niistä asioista, joita tarvitsemme voidaksemme lähestyä toisiamme, elää ja toimia yhdessä. Epäluottamus taas yksi niistä asioista, joka loitontaa meitä toisistamme.* (Kotkavirta 2015, 55.)

*Luottamus on sekä yksilöllisen että yhteiskunnallisen hyvinvoinnin kannalta olennainen asia. Epäluottamuksen olosuhteissa yksilöiden on vaikea toteuttaa itseään ja kokea elämänsä merkitykselliseksi, tarkoitukselliseksi ja onnelliseksi.*  
(Emt., 66.)

Luottamusta siis tarvitaan siihen, että pystymme lähestymään muita ihmisiä ja toimimaan heidän kanssaan. Vuorovaikutus ja yhteistyö toisten ihmisten kanssa taas ovat elintärkeitä hyvinvointimme kannalta.

Kun olen sosiaalinen eli minulla on halua olla muiden ihmisten seurassa, saan muodostettua sosiaalisia suhteita. Sosiaaliset suhteet tarjoavat minulle sosiaalista pääomaa, joka tuottaa minulle hyvinvointia. Jos en syystä tai toisesta halua tai pysty olemaan sosiaalinen, voin saattaa itseni ympäristöön, jossa väistämättä vietän aikaa muiden ihmisten seurassa. Tiivis ja pitkäkestoinen vuorovaikutus tekee toisten ihmisten toiminnasta ennustettavaa. Kun alan luottaa siihen, että muut eivät lähtökohtaisesti halua minulle pahaa, yhteistoiminta heidän kanssaan helpottuu. Vuorovaikutus ja luottamus ihmissuhteissa tuovat minulle mielihyvää ja sosiaalista tukea.

### Johtopäätökset

Edellä nostin sosialisaaion yhteydessä esiin kaksi käsitettä, kielen ja rutiinit. Kieli on sosialisaaion kannalta olennainen väline. Sen avulla keräämme ja välitämme tietoa. Rutiinit taas liittyvät löyhästi sosiaalisen dialektiikan toiseen osaan eli objektivoitumiseen. Jotta yksilö voi sosiaalistua yhteisöön, täytyy ensin olla yhteisö, johon sosiaalistua. Objektivoitumisen kautta on muodostunut sisäoppilaitos, jonka rutiineihin yksilö voi päästä osalliseksi. Sosiaalisen pääoman yhteydessä nostin niin ikään esiin kaksi käsitettä, kommunikaation ja luottamuksen. Ne ovat sosiaalisen pääoman mekanismeja, eräänlaisia välittäjiä sosiaalisen pääoman muodostumisessa.

Nämä neljä, kieli ja rutiinit sekä kommunikaatio ja luottamus muodostavat kaksi oivaa parivaljakkoa. Kieli on järjestelmä, jonka avulla voimme kommunikoida eli välittää tietoa keskenämme. Rutiinit ovat toistuvia tapoja ja tottumuksia, luottamus puolestaan

tunteiden ja tiedon tuottamaa ennustettavuutta. Varmuus muodostuu toistojen kautta. Siispä luottamus on tietyllä tavalla yhteisön rutiininomaisen kanssakäymisen tulos. Tulen hyödyntämään näitä neljää käsitettä myöhemmin aineiston hankinnassa, sillä niiden kautta pääsen mielestäni hyvin käsiksi siihen, mitä socialisaatio ja sosiaalinen pääoma oikeastaan ovat.

Mikä siis on se asia, jota tulen tässä tutkielmassa tarkastelemaan? Mikä on tämän tarkastelun näkökulma, ja miksi? Entä mitä tämä kaikki käytännössä tarkoittaa? Tutkin sisäoppilaitoksia ja tarkemmin suomalaisia kansanopistoja sosiaalisena ympäristönä. Lähestyn aihetta socialisaation ja sosiaalisen pääoman näkökulmasta. Toisin sanoen pyrin selvittämään, miten kansanopistossa tullaan osaksi yhteisöä ja miten tämä yhteisöön kuulumisen voi kerryttää yksilölle sosiaalista hyvää, jota hyödyntää muussa elämässä.

Valitsemani näkökulma on tärkeä, koska sosiaalisten suhteiden rakentuminen on elämässä pärjäämisen kannalta olennainen seikka. Sisäoppilaitoksissa edellä kuvattu prosessi vaikuttaisi toteutuvan erityislaatuksella tavalla. Siksi aiheesta on tärkeää tuottaa tietoa. Tarvitsen siis tutkimusta varten aineistoa, jossa yksilöt kertovat omia kokemuksiaan siitä, millainen suomalainen kansanopisto on sosiaalisena ympäristönä. Näitä kokemuksia analysoimalla pääsen käsiksi siihen, miten socialisaatio ja sosiaalinen pääoma näyttäytyvät sisäoppilaitoksessa.

### 3 AINEISTO JA MENETELMÄT

#### 3.1 Aineisto

##### Laadullinen aineisto

Yhteiskuntatieteellinen tutkimus jaetaan yleisesti laadulliseen ja määrälliseen tutkimukseen. Laadullisessa tutkimuksessa korostuvat kokonaisvaltaisuus, subjektiivisuus, kokemuksellisuus, tulkinnallisuus sekä tutkijakeskeisyys (Ronkainen ym. 2011, 82). Laadullisen tutkimuksen tarkoitus ei ole paljastaa tai todistaa jonkin ilmiön olemassaolo, vaan selittää se (Alasuutari 2018, 237). Laadullisella tutkimuksella pyritään usein vastaamaan mitä- ja miten-kysymyksiin. Mitä-kysymyksiin vastaavat tutkimukset ovat luonteeltaan kuvailevia, miten-kysymyksiin vastaavat taas selittäviä. (Ronkainen ym. 2011, 89.) Tämä tutkielma on luonteeltaan laadullinen. Pyrin sekä kuvailemaan että selittämään sisäoppilaitosta sosiaalisena ilmiönä yksilön näkökulmasta käsin.

Tieteellisen tutkimuksen peruspalikoita ovat empiria ja teoria. Teoriaa ei voi ymmärtää, jos sitä ei suhteuta tosielämään (Mills 2012, 197). Teoria on siis kuin tyhjä astia, jonka empiria eli tutkimusaineisto täyttää. Laadullinen tutkimusaineisto voi olla luonteeltaan joko tutkimuksen synnyttämää tai niin sanotusti luonnollista. Tutkimuksen synnyttämää aineistoa ovat muun muassa haastattelut, kyselyt, tarinat, kokemukset, testit ja mittaukset. (Ronkainen ym. 2011, 108.) Oma aineistoni on tutkimuksen synnyttämää eli yksilöiden kirjoituksia heidän kokemuksistaan suomalaisessa kansanopistossa.

Laadullinen aineisto on luonteeltaan rikasta, monitasoista ja monimutkaista (Alasuutari 2018, 84). Aineisto ei koskaan ole olemassa niin, että sen voisi ottaa sellaisenaan kuvauksena tutkimuskohteesta. Siksi voisi sanoa, että aineistoa ei kerätä tai hankita vaan se tuotetaan (Ronkainen ym. 2011, 109). Kun pyydän opiskelijoita kertomaan vuodestaan kansanopistossa, he saavat vapaat kädet tuottaa oman versionsa siitä, millaista on olla sisäoppilaitoksessa. Tässä kuvauksessa näkyy sekä kirjoittajan oma subjektiivinen kokemus että hänen tapansa tulkita asioita ja kertoa niistä. Aineisto kertoo paitsi tutkittavasta aiheesta myös kontekstistaan. Tämä täytyy muistaa, jotta voi arvioida,



kuinka paljon aineiston kautta saatavaa tietoa voi yleistää koskemaan muita kohteita (emt., 112). Kun tutkimustuloksia yleistetään, ne suhteutetaan osaksi laajempaa kokonaisuutta (Alasuutari 2018, 249). Keräämäni aineisto on nuorten aikuisten kirjoittamia kertomuksia siitä, millaista on viettää vuosi suomalaisessa kansanopistossa. Minun tekemiäni tulkintoja näistä kirjoituksista ei voi yleistää koskemaan kaikkia sisäoppilaitoksia tai edes kaikkia suomalaisia kansanopistoja. Silti uskon, että jotain yleisempää voin niiden pohjalta sanoa tutkimusaiheestani eli siitä, miten kansanopistoissa voidaan edistää nuorten sosiaalista hyvinvointia.

### *Vanhoillislestadiolaiset kansanopistot*

Vanhoillislestadiolaisuus on uskonnollinen herätysliike, joka toimii Suomen evankelisluterilaisen kirkon sisällä. Suomen lisäksi liikkeellä on toimintaa yli 20:ssä maassa. (SRK d.) Lestadiolainen herätysliike on saanut nimensä Lars Levi Laestadiuksesta, joka toimi kirkkoherrana Ruotsin Lapissa 1800-luvulla (SRK a). Vanhoillislestadiolaiset ovat 1800-luvulta asti perustaneet toiminnan järjestämistä varten rauhanyhdistyksiä. Rauhanyhdistysten keskusjärjestö on Suomen Rauhanyhdistysten Keskusyhdistys. (SRK b.) SRK toimii tiiviissä yhteistyössä sisarjärjestöjensä kanssa. Laestadian Lutheran Church eli LLC toimii Yhdysvalloissa ja Kanadassa. Sveriges Fridsföreningars Centralorganisation eli SFC toimii Ruotsissa ja Norjassa. (SRK c.)

Vanhoillislestadiolainen herätysliike toimii taustayhteisönä kolmessa suomalaisessa kansanopistossa. Nämä kristilliset oppilaitokset sijaitsevat Jämsässä, Ranualla ja Reisjärvellä. Itse kiinnostuin tutkimusaiheestani vietettyäni välivuoden Reisjärven kristillisessä opistossa. Nämä kolme kansanopistoa toimivat sisäoppilaitoksina, mutta niissä järjestetään myös erilaisia kursseja ja leirejä sekä kesäisin suuria uskonnollisia tapahtumia eli opistoseuroja. Kansanopistojen opiskelijat ovat pääosin suomalaisia, mutta etenkin aikuisia opiskelijoita tulee jonkin verran myös Yhdysvalloista ja Kanadasta sekä satunnaisesti myös Norjasta ja Ruotsista.

Kansanopistoissa opiskelee pääasiassa oppivelvollisuusikäisiä nuoria, mutta jonkin verran myös itseni kaltaisia aikuisopiskelijoita. Näkisin niin, että täysi-ikäisen opiskelijan

kokemus kansanopistosta on erilainen kuin alaikäisellä opiskelijalla. Tähän vaikuttaa jo se, että suurin osa ympärillä olevista ihmisistä on itseä selvästi nuorempia. Toisaalta aikuisten opiskelijoiden pieni määrä saattaa myös johtaa siihen, että heidän ryhmästään muodostuu erityisen tiivis. Näistä syistä halusin ottaa tarkasteluun juuri aikuiset opistolaiset. Millaista on olla kansanopistossa täysi-ikäisenä? Millaisista lähtökohdista sinne tullaan ja sieltä aikanaan lähdetään?

Päätin siis ottaa tutkimukseni kohteeksi Jämsän, Ranuan ja Reisjärven kristilliset kansanopistot sekä erityisesti niiden aikuisopiskelijat. Otin yhteyttä opistojen rehtoreihin ja tiedustelin heiltä, voisivatko he auttaa minua tutkielman aineiston tuottamisessa. Ranuan kristillisen kansanopiston rehtorina toimii Harri Isopahkala. Hän kertoi, että heillä on vuosittain vain yksittäisiä aikuisia opiskelijoita, mikä olisi aineiston tuottamisen kannalta haaste. Päätin siis keskittyä kahteen jäljelle jääneeseen opistoon. Jämsän kristillisessä kansanopistossa rehtorina toimii Jukka Palola, Reisjärven kristillisessä opistossa Valtteri Laitila. Molemmat ilmoittivat olevansa valmiita yhteistyöhön. Sovin rehtoreiden kanssa, että toimitan heille sähköisen kyselyn, jonka he puolestaan välittävät opistojen täysi-ikäisille opiskelijoille.

Jämsän kristillisen kansanopiston nettisivuilla kirjoitetaan seuraavasti:

*Jämsän Kr. Kansanopisto antaa yleissivistävää koulutusta nuorille ja aikuisille. Opiston perustehtävä on kristillisten perusarvojen pohjalta nouseva elämänhallinnan vahvistaminen ja henkisen kasvun tukeminen. Koulutuksen painopistealueita ovat yleissivistävät ja yhteiskunnalliset aineet sekä musiikki ja kansainvälisyys. Lukuvuoden mittainen perusoppijakso jakaantuu oppivelvollisille tarkoitettuihin maksuttomiin Opistovuosi-koulutuksiin ja ei-oppivelvollisille tarkoitettuun maksulliseen Kansainvälisyyslinjaan. Viikonloppuisin järjestettävät lyhytkurssit ovat avoimia kaikille kiinnostuneille. Opiston koulutus perustuu vanhoillislestadiolaisen herätysliikkeen kristillisiin arvoihin. Koulutuksessa painottuvat arvokasvatus, omaehtoinen oppiminen, vastuullisuus, yhteisöllisyys ja osallisuus. Uskontokasvatus ja -opetus pohjaavat Raamattuun ja evankelisluterilaisen kirkon tunnustukseen. Opisto järjestää*

*lisäksi taustayhteisönsä tarpeisiin perustuvaa koulutusta. (Jämsän kristillinen kansanopisto b.)*

Reisjärven kristillisen opiston nettisivuilla kirjoitetaan seuraavasti:

*Tänä päivänä Räisälänmäen opistokampus yllättää tulijan: oppilaitos monine rakennuksineen ja laajentuneine toimintamuotoineen on kokenut perinpohjaisen muutoksen viidenkymmenen toimintavuotensa aikana. Sen toiminta-ajatus kristillisenä, yleissivistävänä sisäoppilaitoksena on kuitenkin pysynyt samana. Myös testamentin perusajatukselle: ”että edes yksikään sielu tämän toimen kautta pelastuisi” on haluttu pysyä uskollisina. Vanhempien hädästä liikkeelle lähtenyt opistotyö on edennyt vastustamattomasti ja kasvanut suureen mittaan. Toiminnan myönteistä kehitystä voidaan verrata kertomukseen pienestä pojasta, jolla oli viisi leipää ja kaksi kalaa. Niillä eväillä on ruokittu tuhansia ja taas tuhansia. (Reisjärven kristillinen opisto.)*

### Aineiston keruu

Asetin tavoitteekseni kerätä Jämsästä ja Reisjärveltä kirjoituksia, joissa opiskelijat saisivat melko vapaat kädet kuvailla tuntemuksiaan opistovuoden päättyessä. Näiden omakohtaisten kokemusten avulla toivoin pääseväni käsiksi siihen, mistä olen tutkimuksessani kiinnostunut. Muodostin Google Forms -kyselyn sekä suomeksi että englanniksi. Sain molempiin kyselyihin seitsemän vastausta, yhteensä siis neljätoista vastausta. Vastaukset jätettiin lukuvuoden 2023–2024 lopussa, aikavälillä 30.4.2024–3.5.2024. Tässä kyselyssä annoin opiskelijoille kirjoittamisen avuksi seuraavat apukysymykset:

1. Millaiselta sinusta tuntui sosiaalisesti ennen opistovuotta?
2. Millaiselta sosiaalinen elämäsi näytti ennen opistovuotta?
3. Millaiselta sinusta tuntui sosiaalisesti opistovuoden aikana?
4. Millaiselta sosiaalinen elämäsi näytti opistovuoden aikana?
5. Millaiselta sinusta tuntuu sosiaalisesti opistovuoden jälkeen?
6. Millaiselta sosiaalinen elämäsi näyttää opistovuoden jälkeen?

Kysely kokonaisuudessaan löytyy liitteistä. Olin siis kiinnostunut ensinnäkin siitä, miten sosiaalisiksi tutkittavat kokivat itsensä, eli kuinka paljon he kokivat tarvetta olla muiden ihmisten seurassa. Toiseksi olin kiinnostunut siitä, millaiselta tutkittavien sosiaalinen elämä näytti. Halusin selvittää, miten nämä kaksi tekijää kohtasivat tutkittavien elämässä ennen opistovuotta, sen aikana ja sen jälkeen. Kysymysten avulla pyrin siis selvittämään, tapahtuiko opintovuoden aikana muutosta näiden kahden välisessä suhteessa. Tulkitsen niin, että positiivinen muutos on merkki uuteen oppilaitokseen sosiaalistumisesta sekä sosiaalisen pääoman muodostumisesta.

Koska aineisto oli vielä tässä vaiheessa niukka, päädyin lähettämään samoihin oppilaitoksiin uudet, muokatut kyselyt seuraavan lukuvuoden puolivälissä. Tällä kertaa sain neljä suomenkielistä ja neljä englanninkielistä vastausta, yhteensä siis kahdeksan vastausta. Aineiston lopullinen koko oli siis 22 vastausta. Vastaukset jätettiin lukuvuoden 2024–2025 puolivälissä, aikavälillä 9.1.2025–11.2.2025. Tässä kyselyssä annoin opiskelijoille kirjoittamisen avuksi seuraavat apukysymykset:

1. Kuinka sosiaalisiksi tunsit itsesi ennen opistovuotta?
2. Millaista sosiaalinen elämäsi oli ennen opistovuotta?
3. Kuinka helposti sopeuduit opistoon sosiaalisesti?
4. Millainen rooli opistoarjen rutiineilla oli tässä sopeutumisessa?
5. Kuinka helposti olet saanut muodostettua uusia ihmissuhteita opistossa?
6. Millainen rooli luottamuksella ja kommunikaatiolla on ollut näissä ihmissuhteissa?
7. Kuinka sosiaalisiksi olet tuntenut itsesi opistovuoden aikana?
8. Millaista sosiaalinen elämäsi on ollut opistovuoden aikana?
9. Muuta?

Tämäkin kysely kokonaisuudessaan löytyy liitteistä. Kyselyssä pyrin siis selvittämään, millaista muutosta sosiaalisuuden tunteessa ja sosiaalisessa elämässä oli tapahtunut opistovuoden puoliväliin mennessä. Tämän lisäksi halusin nostaa selkeämmin esiin niitä tekijöitä, joita liittyy sosialisatioon ja sosiaaliseen pääomaan. Keskityin neljään edellä poimimaani päätekijään, jotka ovat kieli, rutiinit, kommunikaatio ja luottamus.

### 3.2 Menetelmät

#### Alustava analyysi

Aineiston käsittelyssä lähdän liikkeelle siitä oletuksesta, että suomenkieliseen kyselyyn vastanneet ovat suomalaisia ja englanninkieliseen kyselyyn vastanneet puolestaan pohjoisamerikkalaisia. Koska suomalaisten ja pohjoisamerikkalaisten vastauksissa esiintyy selviä eroja, käsittelen niitä osin erikseen. En nosta aineiston käsittelyssä esiin kirjoittajien muita tunnuspiirteitä, koska en kerännyt niitä systemaattisesti vastaajien pienen määrän vuoksi.

Aloitan lukemalla aineiston huolellisesti läpi. Poimin kirjoituksista esiin niiden keskeiset piirteet. Lajittelen keräämäni ydinkohdat kymmeneen aihekategoriaan. Nimeämäni kategoriat ovat seuraavat:

1. Työelämä ennen opistoa
2. Sosiaalisuus ennen opistoa
3. Ihmissuhteiden muodostuminen opistossa
4. Sosiaalinen kuormitus opistossa
5. Luottamuksen merkitys opistossa
6. Ikäeron merkitys opistossa
7. Uskonnollisen vakaumuksen merkitys opistossa
8. Kielimuurin merkitys pohjoisamerikkalaisille opistossa
9. Pohjoisamerikkalaisten välinen yhteys opistossa
10. Opistosta saatu sosiaalinen hyvä

Seuraavaan taulukkoon olen koonnut tämän alustavan analyysin tulokset. Ylimmällä rivillä ovat mainitut kymmenen aihekategoriaa. Vasemmassa sarakkeessa ovat kaikki 22 kirjoittajaa. Esimerkiksi koodi 1P1 tulee seuraavista tiedoista: ensimmäinen kysely, pohjoisamerikkalainen kirjoittaja, ensimmäinen kirjoittaja. Jos ruudussa on X, aihe esiintyy kirjoituksessa.

*Taulukko 1: aiheet ja kirjoitukset*

| AIHE<br>KIRJOITUS | 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 | 9 | 10 |
|-------------------|---|---|---|---|---|---|---|---|---|----|
| <b>1P1</b>        |   | X | X |   |   |   |   |   |   | X  |
| <b>1P2</b>        | X | X | X |   |   |   |   |   |   | X  |
| <b>1P3</b>        |   | X |   |   |   |   | X | X | X | X  |
| <b>1P4</b>        |   |   | X |   |   |   | X | X |   | X  |
| <b>1P5</b>        |   | X |   | X |   |   |   |   |   | X  |
| <b>1P6</b>        |   | X | X |   |   |   |   |   |   | X  |
| <b>1P7</b>        |   | X | X |   |   |   |   | X |   | X  |
| <u>1S8</u>        |   | X |   | X |   |   |   |   |   | X  |
| <u>1S9</u>        |   | X |   | X |   | X | X |   |   | X  |
| <u>1S10</u>       |   | X |   | X |   |   |   |   |   | X  |
| <u>1S11</u>       |   | X |   | X |   |   |   |   |   | X  |
| <u>1S12</u>       |   | X |   | X |   |   | X |   |   | X  |
| <u>1S13</u>       |   | X |   | X |   |   |   |   |   | X  |
| <u>1S14</u>       |   | X |   | X |   |   |   |   |   | X  |
| <b>2P15</b>       | X | X | X | X | X |   | X | X |   | X  |
| <b>2P16</b>       | X | X | X | X | X | X | X | X | X | X  |
| <b>2P17</b>       | X | X | X | X | X |   |   | X |   |    |
| <b>2P18</b>       |   | X | X | X | X |   | X | X | X |    |
| <u>2S19</u>       |   | X | X | X | X | X |   |   |   |    |
| <u>2S20</u>       | X | X | X | X | X |   |   |   |   | X  |
| <u>2S21</u>       |   | X | X | X |   |   |   |   |   | X  |
| <u>2S22</u>       |   | X | X | X | X |   |   |   |   | X  |

Seuraavassa taulukossa on vielä avattu sitä, miten aiheiden esiintyvyys vaihtelee pohjoisamerikkalaisten ja suomalaisten välillä.

*Taulukko 2: kirjoittajat ja aiheet*

| KIRJOITTAJA<br>AIHE                                             | POHJOIS-<br>AMERIKA-<br>LAINEN | <u>SUOMALAINEN</u> | YHTEENSÄ |
|-----------------------------------------------------------------|--------------------------------|--------------------|----------|
| 1. Työelämä ennen<br>opistoa                                    | 4                              | 1                  | 5        |
| 2. Sosiaalisuus ennen<br>opistoa                                | 10                             | 11                 | 21       |
| 3. Ihmissuhteiden<br>muodostuminen opistossa                    | 9                              | 4                  | 13       |
| 4. Sosiaalinen kuormitus<br>opistossa                           | 5                              | 11                 | 16       |
| 5. Luottamuksen merkitys<br>opistossa                           | 4                              | 3                  | 7        |
| 6. Ikäeron merkitys<br>opistossa                                | 1                              | 2                  | 3        |
| 7. Uskonnollisen<br>vakaumuksen merkitys<br>opistossa           | 5                              | 2                  | 7        |
| 8. Kielimuurin merkitys<br>pohjoisamerikkalaisille<br>opistossa | 7                              | 0                  | 7        |
| 9. Pohjoisamerikkalaisten<br>välinen yhteys opistossa           | 3                              | 0                  | 3        |
| 10. Opistosta saatu<br>sosiaalinen hyvä                         | 9                              | 10                 | 19       |

Ensimmäinen ja toinen aihekategoria käsittelevät elämää ennen opistovuotta. Kategoriat kolmannelta kymmenenteen käsittelevät elämää opistovuoden aikana. Kymmenes kategoria käsittelee myös elämää opistovuoden jälkeen. Neljä suurinta aihetta ovat sosiaalisuus ennen opistoa, ihmissuhteiden muodostuminen opistossa, sosiaalinen

kuormitus opistossa sekä opistosta saatu sosiaalinen hyvä. Kaikkia näitä aiheita käsitellään yli puolessa kirjoituksista. Loput kuusi aihetta tulevat esiin alle puolessa kirjoituksista.

Suurimmista aiheista sosiaalisuus ennen opistoa sekä opistosta saatu sosiaalinen hyvä tulevat esiin tasaisesti sekä pohjoisamerikkalaisten että suomalaisten kirjoituksissa. Muuten pohjoisamerikkalaisten ja suomalaisten kokemuksissa on selviä painotuseroja. Ihmissuhteiden muodostuminen opistossa on pohjoisamerikkalaisille leimallinen aihe, samoin työelämä ennen opistoa, uskonnollisen vakaumuksen merkitys opistossa, kielimuurin merkitys opistossa sekä pohjoisamerikkalaisten välinen yhteys opistossa. Suomalaisten kirjoituksissa erityisen toistuva aihe on sosiaalinen kuormitus opistossa.

### *Narratiivinen analyysi*

Alustavan analyysin pohjalta jatkan aineiston käsittelyä narratiivista lähestymistapaa apuna käyttäen. Narratiivinen tutkimus on laadullisen tutkimuksen suuntaus, jossa korostuu tulkinnallisuus. Narratiivinen tutkimus pohjaa siihen ajatukseen, että kertomukset ovat ihmisille ja yhteisöille keino ymmärtää itseä ja muuta maailmaa. (Ronkainen ym. 2011, 185.) Narratiiveja eli kertomuksia tai tarinoita löytyy kaikkialta. Niitä esiintyy esimerkiksi arjen vuorovaikutuksessa, mainoksissa, mediassa ja politiikassa (emt., 93). Narratiivisen tutkimuksen aineistona voi käyttää esimerkiksi kuvakertomuksia, fiktiivisiä tarinoita, haastatteluja tai lehtikirjoituksia (emt., 94). Minun kertomukseni ovat nuorten aikuisten kirjoituksia siitä, millaista on viettää vuosi suomalaisessa kansanopistossa.

Kerronnallisuus voidaan ymmärtää narratiivisen tutkimuksen perinteessä kahdella eri tavalla. Yhtäältä narratiivisuus on keino kuvata yksilöllisiä kokemuksia. Toisaalta narratiivisen tutkimuksen avulla voidaan löytää esimerkiksi jossain organisaatiossa tai tilanteessa esiintyviä kulttuurisia kertomuksen malleja. (Emt., 94.) Omassa tutkimuksessani hyödynnän narratiivisuuden ideaa nimenomaan yksilön tasolla. Kirjoittaessaan omista kokemuksistaan ihminen tulkitsee ja selittää tapahtumia itselleen ja muille. Näin kokemuksista muodostuu kertomus.



Miten siis lähestyn aineistoa narratiivista näkökulmaa hyödyntäen? Näkisin niin, että alustavassa analyysissä esiin nousseet aiheet ovat nimenomaan niitä tarinoiden osia, jotka kirjoituksia yhdistävät. Olen purkanut aineiston 22 tarinaa osiin. Nyt kasaan näistä osista neljä ydinkertomusta, jotka parhaiten ja kattavimmin kuvaavat kirjoittajien kokemuksia. Aloitan tarkastelemalla aineistossa esiin nousevia aiheita yksitellen. Haluan, että jokainen aihe tulee esiin kertomuksissa siinä suhteessa, kuin ne näkyvät aineistossa. Sijoitan aiheet kertomuksiin sen perusteella, mihin kertomus- ja kertojatyyppiin ne aineiston valossa parhaiten sopivat.

Aloitan neljästä suurimmasta aihekategoriasta. Toinen kategoria on sosiaalisuus ennen opistoa. Tämän perusteella jaan kirjoittajat niihin, joilla sosiaalista pääomaa oli paljon ennen opistoa ja niihin, joilla sitä oli vähän. Kolmas kategoria on ihmissuhteiden muodostuminen opistossa. Tämän perusteella jaan kirjoittajat niihin, joille sosialisatio opistossa oli helppoa ja niihin, joille se oli vaikeaa. Toisen ja kolmannen aihekategorian pohjalta muodostan neljä ydinjoukkoa, joiden päälle lähdän kasaamaan muita aiheita.

Neljäs aihe on sosiaalinen kuormitus opistossa. Tämän perusteella jaan kirjoittajat niihin, jotka kokivat opistossa sosiaalista kuormitusta ja niihin, jotka eivät sitä kokeneet. Kymmenes aihe on opistosta saatu sosiaalinen hyvä. Toisen kategorian kohdalla käsiteltiin sosiaalista pääomaa määrällisestä näkökulmasta, siis sosiaalisten verkostojen suuruutta. Kymmenennen aiheen kohdalla käsitellään sosiaalista pääomaa laadullisesta näkökulmasta, siis ihmissuhteiden luonnetta. Opistosta haettiin monenlaisia ihmissuhteita. Yksi etsi saman uskonnollisen vakaumuksen omaavia ystäviä. Toinen halusi syvällisempiä ystävyysuhteita. Kolmas etsi yleisesti uusia ystäviä, neljäs edes yhtä ystävää. Jokainen neljästä kertojasta edustaa yhtä näistä tarpeista.

Neljän suurimman aihekategorian jälkeen jatkan kuuteen pienimpään kategoriaan. Jokaisen niistä sijoitan vain yhteen kertomukseen, koska ne tulevat esiin vain alle puolessa kirjoituksista. Seuraava taulukko kuvaa sitä, miten kertomukset rakentuvat lueteltujen aiheiden ympärille. Jos ruudussa on X, aihe esiintyy kertomuksessa.

Taulukko 3: kertomukset ja aiheet

| KERTOMUS<br>AIHE                                                         | 1                     | 2                | 3                  | 4              |
|--------------------------------------------------------------------------|-----------------------|------------------|--------------------|----------------|
| 1. Työelämä ennen opistoa                                                |                       |                  | X                  |                |
| 2. Sosiaalisuus ennen opistoa/<br>sosiaalisen pääoman määrä              | paljon                | paljon           | vähän              | vähän          |
| 3. Ihmissuhteiden<br>muodostuminen opistossa/<br>sosialisaation helppous | helppoa               | vaikeaa          | helppoa            | vaikeaa        |
| 4. Sosiaalinen kuormitus<br>opistossa                                    |                       | X                |                    | X              |
| 5. Luottamuksen merkitys<br>opistossa                                    |                       | X                |                    |                |
| 6. Ikäeron merkitys opistossa                                            |                       |                  |                    | X              |
| 7. Uskonnon vakaumuksen<br>merkitys opistossa                            | X                     |                  |                    |                |
| 8. Kielimuurin merkitys<br>pohjoisamerikkalaisille opistossa             |                       | X                |                    |                |
| 9. Pohjoisamerikkalaisten välinen<br>yhteys opistossa                    |                       | X                |                    |                |
| 10. Opistosta saatu sosiaalinen<br>hyvä/sosiaalisen pääoman laatu        | uskovaisia<br>ystäviä | uusia<br>ystäviä | läheinen<br>ystävä | uusi<br>ystävä |

Nyt olen muodostanut neljä kertomuksen runkoa. Seuraavaksi ne saavat hieman lihaa luiden ympärille. Luon kertomuksia varten neljä kuvitteellista hahmoa eli kertojaa. Jokaisen kertojan nimi, sukupuoli, ikä, kotimaa ja oppilaitos on itseni valitsema. Ne eivät siis viittaa todellisiin henkilöihin. Seuraavaan taulukkoon olen koonnut perustiedot näistä neljästä kertojasta.

*Taulukko 4: kertomukset ja kertojat*

| KERTOMUS<br>KERTOJA | 1      | 2           | 3         | 4         |
|---------------------|--------|-------------|-----------|-----------|
| NIMI                | Maria  | Liam        | Olivia    | Juhani    |
| SUKUPUOLI           | nainen | mies        | nainen    | mies      |
| IKÄ                 | 18     | 20          | 22        | 24        |
| KOTIMAA             | Suomi  | Yhdysvallat | Kanada    | Suomi     |
| OPISTO              | Jämsä  | Jämsä       | Reisjärvi | Reisjärvi |

Nyt minulla on neljä kertomusta ja neljä niihin sopivaa kertojaa. Ensimmäisessä kertomuksessa sosiaalista pääomaa on paljon jo ennen opistoa ja socialisaatio opistossa on helppoa. Kertoja tuntee itsensä ulospäinsuuntautuneeksi sekä ennen opistovuotta että sen jälkeen. Tämä kertomus toistuu aineistossa kolme kertaa. Toisessa kertomuksessa sosiaalista pääomaa on paljon jo ennen opistoa, mutta socialisaatio opistossa on vaikeaa. Kertoja tuntee itsensä enemmän sisäänpäin kääntyneeksi opistovuoden jälkeen kuin sitä ennen. Tämä kertomus toistuu aineistossa niin ikään kolme kertaa.

Kolmannessa kertomuksessa sosiaalista pääomaa on vähän ennen opistoa, mutta socialisaatio opistossa on helppoa. Kertoja tuntee itsensä enemmän ulospäinsuuntautuneeksi opistovuoden jälkeen kuin sitä ennen. Tämä kertomus toistuu aineistossa kahdeksan kertaa. Neljännessä kertomuksessa sosiaalista pääomaa on vähän ennen opistoa ja socialisaatio opistossa on vaikeaa. Kertoja tuntee itsensä sisäänpäin kääntyneeksi sekä ennen opistovuotta että sen jälkeen. Tämä kertomus toistuu aineistossa niin ikään kahdeksan kertaa. Näihin kertomuksiin palaan tarkemmin tuloslukuissa.

### 3.3 Tutkimusetiikka

Sosiologiseen tutkimukseen tarvitaan sosiologista mielikuvitusta (Mills 2012, 204). Sen avulla tutkija siirtyy näkökulmasta toiseen ja näin rakentaa kuvaa yhteiskunnasta. Kun antaa sosiologiselle mielikuvitukselle vallan, asioiden välillä alkaa nähdä yhteyksiä. Oma elämä ja muu maailma, pienet sattumukset ja suuret ilmiöt alkavat linkittyä toisiinsa mielenkiintoisella tavalla. Tutkijan täytyy uskaltaa luottaa omiin kokemuksiinsa, mutta samaan aikaan niitä täytyy muistaa jatkuvasti epäillä (emt., 188). Oma elämä voi olla loistava ponnahduslauta tutkimuksen tekemisen eri vaiheissa, mutta se ei saa olla itsetarkoitus.

Tutkijan objektiivisuus on kysymys, jonka kanssa olen kipuillut jo kandidaatin tutkielmaa tehdessäni. Minulla on taipumusta valita tutkielmien aiheet niin, että ne liippaavat vaarallisen läheltä omaa elämääni. Yhtäältä tämä tukee sitä, että minulla on riittävästi mielenkiintoa työskennellä aiheen parissa. Toisaalta se luo haasteita tutkimuksen objektiivisuutta ajatellen.

Tieteellinen tieto on jostakin näkökulmasta tarkasteltua, kriittisesti tuotettua tietoa (Ronkainen ym. 2011, 14). Näkökulma on tutkijan lähtökohtia ja oletuksia, joita hänellä tutkimusaiheeseen liittyy. Ideologisuutta on se, jos ei tunnista oman tutkimuksensa näkökulmaisuutta. Näkökulmaa on hyvä perustella, mutta jos perustelu muuttuu vakuutteluksi, liu'utaan ideologisuuden puolelle. (Emt., 75–77.) Minun näkökulmani on se, että kansanopisto on ympäristö, jossa sosialisatio ja sosiaalinen pääoma näyttäytyvät erityislaatuksella tavalla. Tarkoitukseni ei ole vakuutella, että kansanopisto on satumaa, jossa nuorille tapahtuu ihmeitä. Sen sijaan voin pyrkiä perustelemaan, miksi ajattelen sen olevan sosiaalisena ympäristönä erityislaatuinen.

Laadullinen tutkimus ei ole paljastamista, todistamista tai vakuuttelua vaan selittämistä ja perustelemista. Tämä on hyvä pitää mielessä etenkin, kun pohtii omaa asemaansa tutkijana. Jos tutkijalla on vahvaa kokemusta aiheesta, oma esiymmärrys saa hänet helposti vahvistamaan tutkimuksessa omia ennakko-oletuksiaan (emt., 71). Välttääkseen tätä tutkijan täytyy olla tietoinen omasta asemastaan. Oma esiymmärrys aiheesta

kannattaa kirjoittaa tarkkaan auki ennen aineiston analyysia. Näin sen voi helpommin siirtää sivuun analyysia tehdessä. (Emt., 122.) Omalla kohdallani tämä oli erityisen tärkeää, koska tutkimusaiheen valinta lähti liikkeelle omasta kokemuksestani sisäoppilaitoksessa.

Tutkimukseen liittyy siis aina eettisiä kysymyksiä. Ensiksi on tutkijan ja tutkittavien välinen suhde. Olen itse opiskellut samassa oppilaitoksessa kuin osa kyselyyn vastaajista. Tavallaan olen siis itse osa tutkittavien ryhmää. Toiseksi on tutkittavien anonymisointi. Kyselyyn vastanneita on vain 22, joten heidän henkilöllisyytensä suojaaminen täytyy tehdä erityisen tarkasti. Kolmanneksi on oma roolini ja paikkani suhteessa aiheeseen, aineistoon ja tutkittaviin. Kiinnostuin aiheesta oman kokemukseni pohjalta. Tuotin aineiston itse. En tunne tutkittavia, mutta olen tavannut joitakin heistä kasvokkain. Neljänneksi on tutkijan esioletukset tutkimuskohteestaan. Itse koin muuttuneeni opistovuoden aikana sosiaalisemmaksi. Sopeuduin melko nopeasti uuteen ympäristöön ja sain runsaasti sosiaalista pääomaa. Ajattelin, että kenties muillakin on samantyyppisiä kokemuksia. Niitäkin toki oli, mutta ei suinkaan jokaisen kirjoittajan kohdalla.

## 4 TULOSLUKU

### 4.1 Aiheet

#### Johdanto

Seuraavaksi perehdyn tarkemmin aiheisiin, jotka erittelin aineistosta alustavan analyysin yhteydessä. Tässä vielä muistin virkistykseksi nämä kymmenen kategoriaa:

1. Työelämä ennen opistoa
2. Sosiaalisuus ennen opistoa
3. Ihmissuhteiden muodostuminen opistossa
4. Sosiaalinen kuormitus opistossa
5. Luottamuksen merkitys opistossa
6. Ikäeron merkitys opistossa
7. Uskonnollisen vakaumuksen merkitys opistossa
8. Kielimuurin merkitys pohjoisamerikkalaisille opistossa
9. Pohjoisamerikkalaisten välinen yhteys opistossa
10. Opistosta saatu sosiaalinen hyvä

Neljän suurimman aiheen kohdalla käsittelen pohjoisamerikkalaisten ja suomalaisten kokemuksia erikseen. Nämä aiheet olivat sosiaalisuus ennen opistoa, ihmissuhteiden muodostuminen opistossa, sosiaalinen kuormitus opistossa sekä opistosta saatu sosiaalinen hyvä. Näin saan paremman otteen aineistosta ja pystyn samalla käsittelemään ryhmien vastauksissa esiin nousevia eroja. Jokaisen luvun alussa on muutamia suoria lainauksia aineistosta.

#### Työelämä ennen opistoa

*I was working a lot before Opisto that I did not hang out with people very much socially besides the people I worked with.*

*I was working a lot to save for Opisto, so I didn't spend much time with friends. It made a large impact on my life, I suddenly didn't feel to connected with my friends, and felt "older". The topics they discussed weren't so interesting anymore. They all just were immature to me. I didn't feel like trying to fit in anymore, and focused on myself more. I spent much time alone.*

Kirjoittajien kokemukset työelämästä voisi tiivistää seuraavasti. Työnteko ennen opistoa vaikutti kahdella tavalla kirjoittajien sosiaaliseen elämään. Yhtäältä suhteet työkavereihin olivat heille todella tärkeitä. Toisaalta työelämään siirtyminen vähensi vapaa-aikaa, mikä puolestaan rajasi sosiaalista elämää. Työssäkäynnin myötä tapahtui myös tietynlaista erkaantumista ja etääntymistä vanhoista ystäväistä. Tämä taas toi mukanaan yksinäisyyden kokemuksia.

#### Sosiaalisuus ennen opistoa

*Before opisto I did not have much of a social life. I had two good friends who I hung out with a couple times a week. Being home most of the time made me a very awkward and not a social person.*

*Before I came to the opisto i had many friends but none of them were really close.*

Pohjoisamerikkalaisten kokemukset sosiaalisuudesta voisi tiivistää seuraavasti. Ihmissuhteiden määrästä ja laadusta sekä sosiaalisesta itsevarmuudesta riippumatta jokainen kirjoittaja kaipasi elämäänsä uusia ihmisiä. Yksi halusi lisää kavereita, toinen läheisempiä ihmissuhteita, kolmas edes yhden ystävän. He, jotka erityisen kipeästi kaipaivat uusia ihmissuhteita, kuvailivat itseään muun muassa seuraavilla sanoilla: epäsosiaalinen, sisäänpäinkääntynyt, hiljainen, varautunut, kömpelö.

*Ennen opistovuotta olin melko hiljainen ja minulla ei ollut paljoa kavereita. Muutamia toki, mutta aika kului silti lähinnä kouluhommien tekemiseen ja muutenkin yksin puuhailuun.*

*Ennen opistoa tunsin itseni hyvin yksinäiseksi. Sosiaaliset tilanteet, nuorten tapahtumat ja jopa seuroihin meneminen pelottivat ja jännittivät, koska menin niihin aina yksin. Pelkäsin uusiin porukoihin menemistä, koska kaikki muut tunsivat toisensa ja niinä harvoina kertoina kun yritin osallistua, tunsin itseni aina ulkopuoliseksi.*

*Olen aika introvertti ja olen kärsinyt myös sosiaalisten tilanteiden pelosta, joten opistoon tulo jännitti tosi paljon, etenkin kun en tuntenut etukäteen ketään.*

*Olin vain tuttujen kanssa ja peräännyin jos kuulin että porukkaan tulee joku uusi ihminen*

*Olen aina viihtynyt paljon itsekseni ja viettänyt aikaa perheen kanssa. [...] Minulla on aiemmin ollut hieman haasteita muodostaa syviä ihmissuhteita oman ujouden vuoksi*

Suomalaisten kokemukset sosiaalisuudesta voisi tiivistää seuraavasti. Pohjoisamerikkalaisten tavoin, ihmissuhteiden määrästä ja laadusta sekä ulospäinsuuntautuneisuudesta riippumatta jokainen kirjoittaja kaipasi elämäänsä uusia ihmisiä. Todella moni suomalainen koki kuitenkin haasteita sekä ihmisten kanssa olemisessa yleisesti että pitkäkestoisten ihmissuhteiden muodostamisessa. Yksi koki sosiaaliset tilanteet haastaviksi ja energiaa vieviksi. Toinen kärsi sosiaalisten tilanteiden pelosta ja sosiaalisesta jännittämisestä. Kolmas kertoi olevansa hiljainen ja vetäytyvä etenkin uusien ihmisten seurassa. Neljäs tunsu itsensä usein yksinäiseksi ja ulkopuoliseksi sosiaalisissa tilanteissa. Viides arveli ujouden vaikeuttavan omalla kohdallaan syvien ihmissuhteiden muodostumista.



Ihmissuhteiden muodostuminen opistossa

*It's was hard at first because of I didn't have the social skills to talk to people but there was a friend I knew. He help me to make some friends and talk to other people.*

*I adapted easily from just going to random people and starting some sort of conversation.*

*In my dorm I am more quiet, not totally quiet, but definitely not as close to the other girls as they are to eachother. [...] I like to do my own thing. I have my own goals, ambitions, so i try my hardest to fulfill them. I don't want other people to spend my own time. But of coarse, I really enjoy peoples company and I love to have connection. Maybe I am just a shy person. I listen a lot in conversations, and state my opinion if I need or want.*

Pohjoisamerikkalaisten kokemukset ihmissuhteiden muodostumisesta voisi tiivistää seuraavasti. Kirjoittajat korostivat erityisesti sitä, miten tärkeää on tulla toimeen kaikkien kanssa, tutustua uusiin ihmisiin sekä pystyä juttelemaan myös tuntemattomille. Moni koki, että ystävien saaminen opistossa oli huomattavasti helpompaa ja nopeampaa kuin he olivat etukäteen ajatelleet tai pelänneet. Uusia ystäviä sai, kun vain meni juttelemaan ihmisille. Myös toisenlaisia kokemuksia oli. Eräälle kirjoittajalle opiston alku oli erityisen vaikea, koska hänellä ei mielestään ollut sosiaalisia taitoja, joita olisi tarvittu uusille ihmisille jutteluun ja heihin tutustumiseen. Onneksi hänellä oli tukenaan vanha ystävä, jonka avulla hän pääsi lopulta kiinni opiston sosiaaliseen elämään.

*Opistosta löysin nopeasti kavereita. Yllätyin siitä, kuinka helppoa kavereiden saanti lopulta oli ja kaikki tapahtui kuin itsestään. Huomasin, että olen toivottua seuraa ja pärjään hienosti osiaalisissa tilanteissa, kunhan vain uskallan mennä niihin rohkeasti.*

*Aulassa yhdessä oloa, lautapelejä, juttelua, leikkejä. Myös liikuntaa kuten esimerkiksi kuntosali, padeli, laskettelu ja pallopelit ja juoksulenkit.*

*Aluksi tuntui täysin mahdottomalta sopeutua osaksi koko opiston porukkaan, mutta nopeasti löysin oman pienen porukan oman linjan sisältä. Sen jälkeen päässyt pikkuhiljaa sisään koko opiston porukkaan. No omaan linjaan oli helppo sopeutua koska kaikkialla tuli oltua yhdessä. . Oppituntien jälkeen on myös tullut omat rutiinit jotka auttoivat sopeutumaan koko porukkaan. Osa ihmissuhteista on muodostunut tosi helposti, eli on tuntunut ettei tarvii oikeestaan tehdä mitään ihmeellistä. Osan eteen taas on joutunut tekemään töitä enemmän*

*Uskomattoman nopeasti, vanha minä vain nauraisi eikä uskois tilannetta ennenkin omin silmin näkisi*

*Olen ollut omien linjalaisten kanssa kaikki oppitunnit ja hypärit. Olemme pitäneet hauskaa niin opiskelun kuin esimerkiksi biljardin parissa. Iltaisin olen ollut enemmän muiden opistolaisten kanssa pelaillen ja osallistumalla ohjelmiin.*

Suomalaisten kokemukset ihmissuhteiden muodostumisesta voisi tiivistää seuraavasti. Lähes jokainen korosti sitä, miten helppoa ja nopeaa uusien ihmissuhteiden muodostuminen oli. Ystävystyminen tapahtui kuin itsestään. Tätä edesauttoi moni asia. Koulupäivien aikana kirjoittajat olivat yhdessä oman linjan eli muiden täysi-ikäisten opistolaisten kanssa. Koulupäivien jälkeen he viettivät aikaa myös nuorempien seurassa. Illat kuluivat juttelun, lautapeliin ja urheilun parissa. Selkeät arkirutiinit sekä koulupäivien aikana että niiden jälkeen madalsivat kynnystä tutustua uusiin ihmisiin. Tutustumista helpotti myös ajatus siitä, että käytännössä kaikki tulevat opistoon tavoitteenaan tutustua uusiin ihmisiin ja saada ystäviä.

Yksi kertoi, että kun hän lopulta uskaltui menemään sosiaalisiin tilanteisiin, hän yllättyä siitä, miten hyvin hän niissä pärjäsi. Toinen huomasi olevansa varsin toivottua seuraa ihan omana itsenään. Kolmas ymmärsi, ettei ujous ollutkaan este syvien ihmissuhteiden muodostumiselle. Neljännelle opistovuoden alku oli vaikea, mutta vähitellen olo helpotti. Kun oma pieni porukka löytyi, saattoi sen suojista alkaa pikkuhiljaa laajentamaan reviiriä.

Sosiaalinen kuormitus opistossa

*My social life is like I am socially active for a few days until I need to take some alone time or with one friend to socially recharge.*

*There are also over 150 students, and people that surround you everyday. So it's very rare to get your own quiet and peace, even in your dorm. But I go on walks everyday by myself, and keep my peace.*

*At the beginning, I took more alone time but now it feels like i am always being social. Its more important to take unsocial time so you dont get overwhelmed*

*It was an adjustment. I had a social life at home but nothing like opisto where you are with people every second of the day. Now I've learned to take time for myself.*

Pohjoisamerikkalaisten kokemukset sosiaalisesta kuormituksesta voisi tiivistää seuraavasti. Opistossa oli käytännössä koko ajan ihmisten ympäröimänä. Oppilaitoksen 150 nuorta tulivat hyvin tiiviiksi osaksi omaa elämää. Alussa tämä tuntui raskaalta, mutta vähitellen siihen tottui. Yksi kertoi tarvinneensa opiston alussa paljon aikaa itselleen, mutta koki yksinolon tarpeen vähentyneen lukuvuoden aikana. Toinen oli vasta opistossa ymmärtänyt, että hänenkin täytyy saada välillä olla ihan itsekseen.

Opistossa oli siis tärkeää löytää itselleen sopivat tavat tulla toimeen sosiaalisen kuormituksen kanssa. Eräs kertoi jaksaneensa olla muutaman päivän sosiaalisesti aktiivinen, kunnes tarvitsi taas hieman latautumisaikaa yksin tai yhden kaverin seurassa. Koska edes omassa kämpässä sai harvoin olla täysin rauhassa, hyvä vaihtoehto tuulettaa päätään oli lähteä kävelylenkille. Eräs opistolainen piti tärkeänä myös sitä, että yritti osallistua sosiaalsiin aktiviteetteihin, vaikkei aina olisi jaksanutkaan.

*Opiston jälkeen olen muuttunut enemmän omiin oloihin hakeutuvaksi. Opiston oppilaiden määrä, koko aikainen hälinä ja suuri tekemisen määrä aiheuttaa helposti sen, ettei jaksaa vapaa-ajalla enään sosiaalistua (ainakaan uusien*

*tyyppien kanssa) Olemme muiden aikuislinjalaisten kanssa puhuneet tästä, ja me monet koemme asian samallailla. [...] Kaipaen oman kämpän. Oman tilan. Ja alustavasti enemmän oma aikaa.*

*Aluksi oli melko hankalaa olla niin monen uuden ihmisen kanssa, koska se vaati paljon sosiaalistumista ja sosiaalistapatteria. Mutta sitten kun löysi ”itselle sopivat tyypit”, niin pystyi ottaa rennommin ja ei ollut enää paineita.*

*Opistovuosi on sosiaalisesti rankka, koska täällä ollaan tekemisissä koko ajan ihmisten kanssa. Syksyllä jaksoin olla yltiösosiaalinen mutta tammikuussa en enään jaksanut olla niin aktiivinen. [...] Opiston kaltaista sosiaalisuutta en kestäisi enään hetkeäkään mutta normaali sosiaalisen kanssakäymisen määrän siedän kyllä.*

*Aluksi opiston sosiaalisuus oli shokki ja mietin, miten jaksan olla täällä. Nopeasti kuitenkin totuin siihen, että ympärillä tapahtuu ja on ihmisiä.*

*Täytyy ottaa se oma aika myös välillä mutta senkin edestä voi taas sosiaalisoida kun siltä tuntuu.*

*oppituntien ja säännöllisen arkirytmien tuoma säännöllisyys auttoi jaksamaan ja tuli myös levähtyä, kun ei voinut yökausia kuuheltaa missä sattuu*

Suomalaisten kokemukset sosiaalisesta kuormituksesta voisi tiivistää seuraavasti. Käytännössä jokainen kirjoittaja koki opistovuoden olleen sosiaalisesti rankka. Väsymys ja ärtymys olivat monesti pinnassa. Moni kaipasi opiston jälkeen omaa tilaa ja aikaa. Etenkin opistovuoden alussa heidän oli vaikeaa tottua ihmisten, hälinän ja tapahtumien määrään ympärillään. Vähitellen alkujärkytys laantui ja tilanteeseen sopeuduttiin. Myöhemmin joillekin tuli uusi sosiaalisen väsymisen aalto, jonka aikana tarve yksinoloon taas kasvoi.

Yksi koki muuttuneensa opiston aikana enemmän introvertiksi ja omiin oloihinsa hakeutuvaksi. Sosiaalisen kuormituksen määrä aiheutti sen, ettei hänellä enää koulupäivien jälkeen ollut voimaa seurustella muiden kanssa, saati sitten tutustua uusiin ihmisiin. Toinen oli yllättynyt siitä, miten hyvin hän jaksoi olla ihmisten seurassa ja osallistua opiston sosiaalisiin aktiviteetteihin. Alussa hänestä oli raskasta olla jatkuvasti niin monen uuden ihmisen seurassa. Kun itselle sopivat tyypit löytyivät, paineet vähenivät ja olo rentoutui. Moni korosti sitä, miten tärkeää oli ottaa välillä omaa aikaa, jottei sosiaalinen kuormitus kävisi yli voimien. Yksinolon lisäksi säännöllinen arkirytmisi ja riittävä lepo auttoivat jaksamaan.

### Luottamuksen merkitys opistossa

*I trust these friends enough that I can talk about anything what I feel and if I need any help I'm no afraid to ask for it.*

*Me and my AmCan girls have had many deep talks. About what we need from eachother, what are each others faults, how we can improve our friendships, etc. we know eachother very deeply. If we hadn't communicated those things and feelings, we would be in a rough spot.*

*Täällä opistolla voi luottaa paljon muihin ja kertoa arkoja asioita esimerkiksi henkilölle ketä ei vielä edes tunne kauhean hyvin.*

*Joskus tulee myös keskusteltua syvällisesti jonkun kanssa. Parasta opiston sosiaalisuudessa on tällä hetkellä käsityöntunnit, joilla tulee helposti juteltua kaikenlaista neulomisen yhteydessä.*

Kirjoittajien kokemukset luottamuksen merkityksestä voisi tiivistää seuraavasti. Luottamus oli kirjoittajien mielestä tärkeä osa syviä ja merkityksellisiä ihmissuhteita. He pitivät yleisesti tärkeänä sitä, että ystäville pystyy puhumaan ajatuksistaan ja tunteistaan. Jos luottamusta ei ole, on avoin kommunikointi vaikeaa ja jopa vaarallista. Kun on luottamusta, uskaltaa kommunikoida avoimesti. Kun kommunikoi avoimesti, syntyy

luottamusta. Luottamuksen rakentuminen vie aikaa, mutta parhaimmillaan se voi johtaa hyvinkin avoimeen kommunikaatioon ja turvallisiin ihmissuhteisiin. Opistossa hankalista ja aroista asioista saattoi puhua ilman tuomitsemisen pelkoa, jopa melko tuntemattomille ihmisille.

Kirjoittajat kertoivat käyneensä keskenään syvällisiä keskusteluja, joita ilman heidän välinsä saattaisivat olla hyvinkin huonot. Näissä keskusteluissa he uskalsivat pyytää apua toisiltaan. Niissä he myös kertoivat, mitä toisiltaan kaipasivat, mitä kehityskohteita toistensa toiminnassa näkivät sekä miten itsen ja toisten välistä ystävyyttä voisi parantaa.

### *Ikäeron merkitys opistossa*

*At first it was more difficult to adapt. These grades are younger, some are wilder than others, and they haven't experienced what I have experienced. I soon got used to the fact that they are in fact younger. There are some youth that seem older than others mentally. I click with them better.*

*Helposti ajautu oman ikäistensä joukkoon, oli myös muutamia nuorempia jotka välillä uskaltautui meidän "pelottavien aikuisten" mukaan.*

*Paras päätös oli hakea opistoon vaikka ikäluokka ei ole sama kuin muilla. Omalla kohdalla en ole edes huomannut eroa koska siihen löytyy tilannetajua.*

Kirjoittajien kokemukset ikäeron merkityksestä voisi tiivistää seuraavasti. Yksi ei nähnyt ikäerolla olleen vaikutusta, koska hänellä oli ympäristöön sopivaa tilannetajua. Toinen kertoi, että ajautui helposti viettämään aikaa oman ikäisten kanssa. Muutamat nuoremmat opistolaiset uskalsivat kuitenkin välillä liittyä vanhempien opiskelijoiden seuraan. Kolmannelle ikäero aiheutti todellista päänvaivaa. Etenkin alussa hänen oli vaikeaa sopeutua ympäristöön, jossa oli paljon riehakkaita nuoria, joilla oli toistaiseksi melko vähän elämäkokemusta. Tämä ongelma tuli esiin niin kämppisten seurassa kuin opistoelämässä yleisesti. Vähitellen hän kuitenkin tottui tilanteeseen. Opistossa oli myös

joitain nuoria, jotka olivat henkisesti muita kypsempiä. Heidän kanssaan hän tuli paremmin juttuun ja saattoi käydä hyviäkin keskusteluja.

Uskonnollisen vakaumuksen merkitys opistossa

*I have made so many new friends here and I marvel how the connection of believers is so strong, even when there is a language barrier.*

*Before Opisto, I didn't have many good friends who were believers and coming here was quite a change from my life at home.*

*My social life was minimal due to there not being too many believers in my area*

*I didn't feel like I had true friends that align with my goals and values, of coarse faith, the most important, did align, but not anything else. I feel like I couldn't talk to anyone about things that interested me.*

*Minulla on hyvin kavereita. Ei lestaadiolaisia, joita tänne tulin ettimään ja löysinkin aivan mahtavia ystäviä<33*

*Menin hyvin harvoin uskovaisten nuorten tilaisuuksiin tai leireille, sillä en halunnut olla yksin porukoiden keskellä.*

Kirjoittajien kokemukset uskonnollisen vakaumuksen merkityksestä voisi tiivistää seuraavasti. Yhdellä oli ennen opistoa uskovaisia ystäviä, joiden kanssa hän vietti aikaa illanistujaisissa sekä uskonnollisissa tilaisuuksissa. Toisella oli kyllä uskovaisia ystäviä, mutta hän erkaantui kaveriporukasta ennen opistoa. Vaikka sama usko yhdisti, se ei kuitenkaan riittänyt säilyttämään yhteyttä heidän välillään, kun yhteisiä maallisia mielenkiinnon kohteita ei enää ollut. Kolmannella ei ennen opistoa ollut juurikaan uskovaisia ystäviä, mikä rajoitti hänen sosiaalista elämäänsä. Hän ei käynyt nuorten uskonnollisissa tapahtumissa, koska ei halunnut mennä niihin yksin. Taustasta

riippumatta jokainen kirjoittaja kaipasi elämäänsä lisää uskovaisia ystäviä. Tähän toiveeseen opistovuosi vastasi.

Kielimuurin merkitys pohjoisamerikkalaisille opistossa

*Because I didn't know any Finnish I thought that maybe it would be hard to make friends here, but that was not the case whatsoever. [...] Sometimes during the year it was hard for me because I couldn't understand what was going on, and I could only have surface level conversations with people. But as the year progressed and my Finnish started getting better I really enjoyed every day.*

*These friends although difficult to communicate with at the beginning of the year have improved their English, and I have improved my Finnish, to the point where we can have a conversation.*

*I didn't have any language barrier because I knew Finnish before I came to Finland.*

*The language barrier is tougher than I assumed. I thought I would click in right away, since I do speak Finn, but not as good as 100% Finn people. Even though I understand almost everything, and speak it well, it still is a barrier. I can't join into conversations easily.*

*It was hard to get to know people at first. The Finns can be shy to speak English and I didn't know the Finnish language. Over time, more people became comfortable with speaking English after noticing the Americans are themselves and bring lots of energy to the opisto. I think with some people it is easier and others harder. I can easily connect with the people that know better English and that have the same vibe as me.*

Kirjoittajien kokemukset kielimuurin merkityksestä voisi tiivistää seuraavasti. Yksi kirjoittaja ei kokenut minkäänlaista kielimuuria, koska osasi suomea jo opistoon



tullessaan. Toisella oli tullessaan jonkin verran kielitaitoa, ja hän odottikin tämän riittävän siihen, että pystyisi kommunikoimaan sujuvasti suomalaisten kanssa. Näin ei kuitenkaan käynyt. Vaikka hän ymmärsi lähes kaiken mitä ympärillä puhuttiin, oli jonkinlainen kielimuuri silti olemassa. Tämä hankaloitti keskusteluihin osallistumista ja ylipäänsä hyvien keskustelujen syntymistä. Esimerkiksi suomalaisten kämppisten kanssa tämä johti siihen, että kirjoittajan oli vaikeaa muodostaa heihin yhteyttä.

Kolmas ei osannut lainkaan suomea opistoon tullessaan. Hän pelkäsi etukäteen, että kielimuuri vaikeuttaisi ystävien saamista. Alku olikin haastava. Suomalaiset eivät rohjenneet käyttää omaa englannin kielen taitoaan jutellakseen pohjoisamerikkalaisten kanssa. Hän itse taas ei ymmärtänyt suomea, joten alussa hän kykeni käymään muiden kanssa vain pintatason keskusteluja. Vähitellen kielitaito ja rohkeus kuitenkin karttuivat puolin ja toisin. Kirjoittaja ihmetteli sitä, kuinka vahva hengellinen yhteys pohjoisamerikkalaisten ja suomalaisten välillä oli alusta asti, kielimuurista huolimatta.

#### Pohjoisamerikkalaisten välinen yhteys opistossa

*The amcans have become like my family here. I marvel that we were complete strangers at the start of the year and now I consider them some of my closest and dearest friends*

*I have the closest relationships with the other AmCans. They are my bestest friends. With Finns I have casual friends, but none of them are close.*

*I would say the Americans are the closest people to me because we have trust and lots of communication here at opisto*

Kirjoittajien kokemukset pohjoisamerikkalaisten välisestä yhteydestä voisi tiivistää seuraavasti. Opiston alussa pohjoisamerikkalaiset olivat toisilleen täysin tuntemattomia, mutta vuoden kuluessa heidän välilleen muodostui hyvin läheisiä ystävyys-suhteita. Heistä muodostui kuin tiivis perhe, jonka kesken käytiin syvällisiä ja luottamuksellisia

keskusteluja. Suomalaisten kanssa heillä oli enemmän rentoja ja vähemmän syvällisiä ystävyssuhteita.

Opistosta saatu sosiaalinen hyvä

*After opisto I think I will be more out going when it comes to talking with people  
I don't know.*

*don't really care what others think as much as before and can be more myself*

*I have really been able to step outside of my comfort zone*

*Coming to Opisto also made me branch out and become more acceptable of different kinds of people. Meeting so many people from all walks of life made me realize that everyone is unique and beautiful, and you don't have to be friends with only people who are just like you. I have matured and grown as a person here and I have come to appreciate my family more than ever before.*

*I think I'm more of a positive person now. I don't immediately look for the bad in people. Now that it's the end of the opisto year I'd say that I'm not as anxious as I used to be around huge crowds.*

Pohjoisamerikkalaisten kokemukset saadusta sosiaalisesta hyvästä voisi tiivistää seuraavasti. Moni oli kiitollinen opistovuodesta ja etenkin siitä, että oli saanut sen aikana paljon uusia ystäviä, sekä pohjoisamerikkalaisia että suomalaisia. He toivoivat, että uudet ihmissuhteet säilyisivät, vaikka joidenkin kohdalla välissä kohta olisikin valtameri. Opistovuosi muutti kirjoittajien suhtautumista sekä itseän että muihin. Yksi sai lisää itsevarmuutta, pystyi olemaan enemmän oma itsensä eikä enää miettinyt niin paljon, mitä muut hänestä ajattelivat. Toinen oppi arvostamaan enemmän omaa perhettään ja tuli hyväksyvämmäksi erilaisia ihmisiä kohtaan. Niin suuri määrä uusia tuttavuuksia opetti, että jokainen on ainutkertainen ja kaunis omalla tavallaan. Ei tarvitse olla ystävä vain niiden kanssa, jotka ovat samanlaisia kuin itse.

Opiston jälkeen monet myös kokivat, että ihmisten kanssa oleminen oli aiempaa helpompaa. Yksi astui epä mukavuusalueelleen, oppi puhumaan uusille ihmisille ja muuttui enemmän ulospäinsuuntautuneeksi. Toinen koki, että jatkuva ihmisten määrä ympärillä muutti hänen ajatusmaailmaansa. Hän oppi näkemään muut ihmiset myönteisemmässä valossa eikä enää etsinyt heistä pahaa. Suureltaan ihmismassat eivät enää ahdistaneet häntä kuten ennen. Kirjoittajien vuosi opistossa oli täynnä monenlaisia tunteita, haasteita ja kokemuksia. He kokivat kasvaneensa, kypsyneensä ja oppineensa paljon itsestään.

*Rohkaistuini kertomaan omia ajatuksia ja mielipiteitä rohkeammin.*

*Opistovuosi on kasvattanut sosiaalisesti todella paljon. Huomaan, että en enää ajattele niin paljon muiden mielipiteitä tai yritä olla jotain muuta. Tämän myötä minusta on tullut avoimempi, sanavalmiimpi ja itsevarmempi.*

*Löysin ympärilläni paljon ihmisiä, joiden kanssa saatoinkin olla oma itseni [...] ja koin ensimmäistä kertaa olevani tärkeä osa porukkaa. Tuntui mahtavalta huomata, että muut ihmiset haluavat olla kanssani ja läsnäoloni piristää muiden päivää. [...] Ulospäin näytti siltä, kuin olisin aina ollut yhtä itsevarma ja sujuva suuren porukan keskellä. Olen saanut valtavasti opistovuodeltani. Tunnen itseni paljon itsevarmemmaksi ja rohkeammaksi. Tiedän että pystyn löytämään uusiakin ihmissuhteita opiston jälkeen kunhan muistan aina olla rohkeasti oma itseni. Minulle jää opistosta suuri määrä kaverrita ja ystäviä, joista osa myös asuu kanssani [...] Toivoisin että uskaltaisin myös tulevaisuudessa itse lähestyä ja tehdä tuttavuutta sellaisiin nuoriin jotka ovat eri tilanteissa yksin. Tiedän että voin tästä eteenpäin mennä nuiarten tilaisuuksiin niin, että löydän sieltä aina kavereita. En siis ole enää yksinäinen, vaan minulla on ympärilläni suuri joukko ystäviä, menin sitten lähes mihin tahansa.*

*Olen saanut opistosta uusia kavereita/ystäviä joiden kanssa tulen viettämään aikaa myös opiston jälkeen. Ennen opistoa olleet ihmissuhteet ovat myös säilyneet ja niitä tulen jatkossakin vaalimaan.*

*Tulin tänne tavoitteena muuttua sosiaalisemmaksi, mutta sen sijaan tuntuu, että olen oppinut hyväksymään paremmin oman introverttiuden. Minun ei tarvitsekaan olla ulospäinsuuntautunut tai seurallinen, sillä opistossa olen saanut ystäviä olemalla oma itseni. Opistossakin on ollut paineita hankkia laaja kaveripiiri ja paljon tuttavuuksia, mutta olen valinnut panostaa muutamaan syvällisempään ihmissuhteeseen. Se on minulle luontevampaa.*

*Viihdyn paremmin ihmisten kanssa ehkä myös siitä syystä, koska opistossa on oppinut enemmän itsestä ja olen oppimut myös ihan sosiaalisia taitoja, joiden kautta muiden kanssa on helpompi olla oma itsensä.*

Suomalaisten kokemukset saadusta sosiaalisesta hyvästä voisi tiivistää seuraavasti. Moni sai vuoden aikana uusia ystäviä sekä opistosta että kotipaikkakunnaltaan. Kirjoittajat pitivät tärkeänä ylläpitää sekä uusia että vanhoja ihmissuhteita. Moni mietti sitä, kuinka tulisi sopeutumaan opiston jälkeiseen aikaan, kun ympärillä ei olisikaan koko ajan ihmisiä. Yksi iloitsi siitä, että uudet opistokaverit tulisivat jatkossakin asumaan lähellä ja olemaan kiinteä osa elämää. Toinen toivoi, ettei uuden kaveriporukan hajaantuminen ympäri Suomea estäisi heitä säilymästä läheisinä toisilleen.

Moni kirjoittaja koki muuttuneensa sosiaalisesti opistovuoden aikana. Yksi kertoi tulleen opistoon sillä ajatuksella, että halusi muuttua sosiaalisemmaksi. Sen sijaan hän oppikin hyväksymään paremmin oman introverttiutensa. Yhtäältä hän ymmärsi, ettei hänen tarvitse muuttua ulospäinsuuntautuneemmaksi, koska sai ystäviä olemalla vain oma itsensä. Toisaalta hän koki myös tulleen hieman seurallisemmaksi ja viihtyvänään nyt aiempaa paremmin itselleen tärkeiden ihmisten seurassa. Hän kertoi panostaneensa opistossa muutamaan läheiseen ihmissuhteeseen ja viettäneensä paljon aikaa kämpmistensä kanssa. Toinen koki ensimmäistä kertaa elämässään olevansa haluttua seuraa ja tärkeä osa porukkaa. Opistossa hänestä oli tullut avoin, rohkea, itsevarma ja sanavalmis. Ulospäin näytti siltä, kuin hän olisi aina ollut niin sujuva suuren porukan keskellä. Minne ikinä hän menisi, löytäisi hän aina uusia ystäviä, kunhan vain olisi rohkeasti oma itsensä. Omien yksinäisyyden kokemustensa pohjalta kirjoittaja halusi jatkossa olla itse lähestymässä yksinäisiä nuoria eri tapahtumissa. Kolmas kertoi

oppineensa vuoden aikana paljon itsestään ja saaneensa lisää sosiaalisia taitoja. Hän pystyi olemaan enemmän oma itsensä ja koki sosiaaliset tilanteet aiempaa helpommiksi. Ihmisten seura ei enää ärsyttänyt kuten ennen, vaan hänestä oli mukavaa viettää aikaa muiden kanssa. Kirjoittaja rohkaistui kertomaan ajatuksiaan ja mielipiteitään ja tunsu riemua ylittäessään itsensä. Hän uskoi, että pystyisi jatkossakin tutustumaan uusiin ihmisiin.

## 4.2 Narratiivit

### Johdanto

Alustavan analyysin jälkeen jatkoin aineiston käsittelyä narratiivista lähestymistapaa hyödyntäen. Tarkastelin aineistoa siitä näkökulmasta, millaista tarinaa kirjoittajat kertoivat vuodestaan kansanopistossa. Tässä kohtaa hyödynsin myös sosialisointia ja sosiaalisen pääoman käsitteitä. Seuraavaksi esittelen nämä neljä narratiivia.

### Maria

Jumalan terve! Olen 18-vuotias suomalainen nainen. Ylioppilaskirjoitusten jälkeen päätin pitää väli vuoden ennen kuin alkaisin lukemaan yliopiston pääsykokeisiin. Olin melko uupunut ja halusin kerätä opiskelumotivaatiota kirjoitusurakan jälkeen. Pari sisarustani on aikoinaan käynyt opiston peruskoulun jälkeen. He muistuttivat minua siitä, että opistoon voi mennä, vaikka olisi jo täysi-ikäinen. Heidän kannustamanaan hain ja pääsin Jämsän kristillisen kansanopiston Kansainvälisyyslinjalle. Muutin Jämsään suoraan lapsuudenkodistani. Opistovuosi toimi siis omalla kohdallani tietynlaisena pehmeänä laskuna itsenäiseen elämään.

Olen aina ollut melko ulospäinsuuntautunut ja sosiaalisesti itsevarma. Minun on helppo tutustua uusiin ihmisiin ja viihdyn suurissa kaveriporukoissa. Kotipaikkakunnallani on kuitenkin vain vähän vanhoillislestadiolaisia. Minulla ei ole oikeastaan koskaan ollut itseni ikäistä uskovaista ystävää. Tätä olen surrut lapsesta asti. Uskovaisten ja etenkin uskovaisten nuorten tilaisuuksiin on vaikeaa mennä yksin, jos ei tunne porukasta ketään.

Siksi toivoin opistoon mennessäni kaikkein hartaimmin sitä, että löytäisin itselleni uskovaisia ystäviä. Tähän pyyntöön myös vastattiin.

Opisto tuntui alusta asti ihan omalta paikalta. Aikuislinjan porukasta muodostui todella tiivis ja lämmin yhteisö. Lisäksi sain muutamia rakkaita ystäviä myös nuoremmista opiskelijoista. Opistossa vallitsi todella yhteisöllinen ja rento ilmapiiri. Uskonasiat olivat koko ajan esillä ja niistä puhuttiin ihanan luontevasti. Opistossa sainkin ensimmäistä kertaa elämässäni kokea sitä turvaa, mitä samalla tavalla uskovien joukossa voi parhaimmillaan kokea. Tunsin olevani osa uskovaisten nuorten joukkoa. Sain viimein keskustella luottamuksellisesti sellaisista uskoon liittyvistä asioista, joista mielellään juttelee nimenomaan muiden uskovaisten nuorten kanssa. Näiden keskustelujen kautta sain vertaistukea moniin kipuiluihin, joiden kanssa olin paininut yksin jo monta vuotta. Kaiken kaikkiaan vuosi opistossa oli ikimuistoinen, enkä ole katunut opistoon lähtöä kertaakaan!

### Liam

Jumalan terve! Olen 20-vuotias yhdysvaltalainen mies. Ennen opistovuotta olin ehtinyt olla pari vuotta työelämässä. Ala ei kuitenkaan tuntunut omalta, joten halusin ottaa pienen tauon miettiäkseni elämäni suuntaa. Pari sisarustani on käynyt opiston ja he kannustivat minuakin lähtemään. Lopulta päätin ottaa riskin. Jos sisarukseni ovat pärjänneet valtameren toisella puolella, kyllä minäkin pärjäisin. Niinpä lensin Suomeen ja aloitin vuoden Jämsän kristillisen kansanopiston Kansainvälisyyslinjalla.

Olen aina ollut melko puhelias ja tullut hyvin toimeen erilaisten ihmisten kanssa. Ennen opistoa minulla oli paljon kavereita sekä muutama läheisempi ystävä, joiden kanssa vietin tiiviisti aikaa. Toivoin kuitenkin, että saisin opistosta paitsi selkeyttä tulevaisuuteen, myös uusia ystäviä. En osannut suomea käytännössä lainkaan ennen opistovuotta. Luotin kuitenkin siihen, että oppisin kielen melko nopeasti. Lisäksi tiesin, että suomalaiset osaavat puhua hyvin englantia.

Opistoon sopeutuminen oli kuitenkin paljon vaikeampaa kuin olin luullut. Kielimuuri vaikeutti kommunikaatiota todella paljon. Oli raskasta olla muiden seurassa, kun ei ymmärtänyt, mitä ympärillä puhuttiin. Onneksi opistossa oli myös muita pohjoisamerikkalaisia, joiden tuki oli etenkin opistovuoden alussa täysin korvaamaton. Heidän kanssaan pystyin käymään luottamuksellisia keskusteluja. Heille saatoin myös vuodattaa turhautumistani siihen, miten vaikeaa suomen kielen oppiminen lopulta oli. Pohjoisamerikkalaisten porukasta muodostui minulle opistovuoden kuluessa kuin toinen perhe. Vuoden edetessä opin lopulta puhumaan suomea, mikä helpotti huomattavasti muihin tutustumista.

Opistossa ymmärsin, että tarvitsen paljon enemmän omaa aikaa kuin olin ennen luullut. Nykyään huomaan heti, jos olo alkaa olla liian kuormittunut. Olen myös tajunnut, että viihdyn paremmin pienissä läheisissä ystäväporukoissa kuin suurissa kaveriporukoissa. Vaikka opistovuosi olikin rankka, en enää kadu opistoon lähtöä. Olen oppinut paljon itsestäni ja maailmasta. Nykyään osaan olla enemmän oma itseni sosiaalisissa tilanteissa ja tunnistan paremmin omat sosiaaliset rajani.

### Olivia

Jumalan terve! Olen 22-vuotias kanadalainen nainen. Olen jo lapsesta asti haaveillut siitä, että lähtisin Suomeen opistoon. Lukion jälkeen suuntasinkin suoraan työelämään ja aloin säästää rahaa opistovuotta varten. Työvuosieni aikana erkaannuin lukioaikaisesta kaveriporukastani. Minulla oli kyllä läheisiä työkavereita ja muutamia kauempana asuvia uskovaisia ystäviä. Vanhojen koulu aikaisten kavereideni kanssa en kuitenkaan enää tuntenut samanlaista yhteyttä kuin ennen. Ehkä elämäntilanteemme vain olivat liian erilaiset. Tunsin itseni yksinäiseksi, mikä vain lisäsi motivaatitani pyrkiä opistoon. Lopulta unelmani toteutui. Lensin Suomeen ja aloitin vuoteni Reisjärven kristillisen opiston aikuislinjalla.

En ole koskaan tuntenut itseäni erityisen sosiaaliseksi. Olen melko ujo ja kärsin sosiaalisten tilanteiden pelosta. Jostain syystä minulla oli kuitenkin kova halu haastaa itseäni tällä saralla. Lähdin opistoon nähdäkseni, voisiko vuosi Suomessa jotenkin

muuttaa minua sosiaalisesti. Lisäksi kaipasin kipeästi elämäni läheistä ystävää. Lähdön hetkellä mieltäni rauhoitti se, että osaan puhua suomea melko sujuvasti. Luotin siis siihen, että kielimuuri ei olisi ainakaan kovin suuri este uuteen ympäristöön sopeutumisessa.

Suomeen saavuttuani sainkin yllättyä lopulta todella positiivisesti. Opistovuoden alku oli kyllä shokki, koska koko ajan oli valtavasti uusia ihmisiä ympärillä. Nopeasti löysin kuitenkin aikuislinjan porukasta luotettavia ihmisiä, joiden seurassa saatoinkin olla täysin oma itseni. Sain huomata, että olenkin paljon seurallisempi kuin olin luullut. Oli mukavaa viettää aikaa muiden seurassa, kun pystyi vain rennosti olla oma itsensä.

Hitaasti sopeuduin aikuislinjan porukkaan ja vuoden kuluessa koko opistoperhe tuli todella rakkaaksi. Huonekaveristani sain oikean sielunsiskon ja sydänystävän, jonka kanssa pysymme varmasti rakkaina rinnalla kulkijoina elämämme loppuun saakka. Olen hyvin kiitollinen siitä, että sain rohkeutta lähteä Suomeen opistoon. Sain juuri sen mitä lähdin hakemaan ja paljon enemmän. Kaikkein tärkeimpänä tulen muistamaan monet ihanan luottamukselliset keskustelut rakkaiden aikuislinjalaisten kanssa.

### Juhani

Jumalan terve! Olen 24-vuotias suomalainen mies. Ennen vuotta Reisjärven kristillisen opiston aikuislinjalla olin jo pidemmän aikaa opiskellut yliopistossa. Minusta kuitenkin tuntui, että elämästäni puuttuu jotakin. Opiskelumotivaationi oli kadoksissa ja tunsin itseni yksinäiseksi. Lopulta päätin pistää opinnot tauolle ja tehdä elämässäni eräänlaisen irtioton.

Olen aina ollut melko sisäänpäin kääntynyt ja viihtynyt suurimman osan ajasta itsekseni. Kenties tämän takia sosiaalinen elämäni on aina ollut melko vähäistä. Olen lapsesta asti tuntenut itseni yksinäiseksi ja ulkopuoliseksi. Aikuisiällä minulla ei ole ollut lainkaan varsinaisia ystäviä ja kavereitakin vain muutamia. Kaipasin yhteyden tunnetta toisiin ihmisiin, edes yhteen ihmiseen. Perheeni kannusti minua lähtemään opistoon. Tovin asiaa pohdittuani päätin tarttua ehdotukseen.



Opiston alku oli todella vaikea. Kenties suurin haaste tuli esiin siinä, että iso osa muista opiskelijoista oli minua kymmenen vuotta nuorempia. Jatkuva meteli ja tapahtumien vyöry saivat minut todella uupuneeksi. Hetken mietin vakavissani, että lähden maitojunalla takaisin entiseen elämään. Onneksi jaksoin kuitenkin antaa sopeutumiselle aikaa. Se kannatti, sillä aikuislinjalta löytyi muutamia todella ihania ihmisiä. Heidän kanssaan minulle rakentui vuoden kuluessa erittäin lämpimiä ja luottamuksellisia ystävyssuhteita. Ensimmäistä kertaa lapsuuden jälkeen sain kokea syvää yhteisöllisyyden ja yhteenkuuluvuuden tunnetta. Lisäksi tapasin aikuislinjalla ihanan naisen, jonka kanssa aloimme opistovuoden lopulla seurustelemaan.

Vaikka opistovuosi olikin rankka, en ole katunut päätöstäni kertaakaan alun epäröinnin jälkeen. Näin jälkeinpäin olen ymmärtänyt, että menin opistoon, koska tunsin häpeää yksinäisyydestäni. Ehkä alitajuisesti ajattelin, että jos muuttuisin seurallisemmaksi, saisin viimein ystäviä ja pystyisin olemaan enemmän sinut itseni kanssa. Lopulta kävikin päinvastoin. Opin ymmärtämään itseäni ja lopulta hyväksymään itseni juuri sellaisena kuin olen.

## 5 JOHTOPÄÄTÖKSET

### 5.1 Tutkimuksen tulokset

Tutkimuksen alussa asetin tehtäväkseni selvittää, miten nuorten kokemaa yhteisöllisyyttä ja merkityksellisiä ihmissuhteita sekä näistä saatavaa hyvää voitaisiin lisätä kansanopistoissa. Tutkimuskysymykseni olivat seuraavat: Miten kansanopistossa tullaan osaksi yhteisöä ja muodostetaan merkityksellisiä ihmissuhteita? Millaista sosiaalista hyvää kansanopiston yhteisöön kuuluminen sekä kansanopistossa muodostuneet merkitykselliset ihmissuhteet tuottavat?

Kun aineistoa tarkastelee sosialisointia ja sosiaalisen pääoman rakentumisen valossa, käy hyvin selvästi ilmi, kuinka tiiviisti nämä kaksi ilmiötä ovat kytköksissä toisiinsa. Siksi näiden kahden onnistumisen taustalla on pitkälti hyvin samoja tekijöitä. Sosialisointia helpottaa tai vaikeuttaa, hitaus tai nopeus, näkyy suoraan sosiaalisen pääoman rakentumisessa. Samoin jo olemassa olevan sosiaalisen pääoman määrällä on merkitystä sille, kuinka hyvin yksilö sosiaalistuu kansanopiston yhteisöön. Kun on jo valmiiksi hyvät kommunikaatiotaidot ja luottavainen elämänasenne, on helppoa solahduttaa osaksi uutta yhteisöä.

Kansanopistossa yhteisön osaksi tulemisessa auttavat oppilaitoksen rutiinit, jotka madaltavat yhdessäolon kynnystä. Oppituntien välissä ja koulupäivien jälkeen keräännytään yhdessä pelaamaan, leikkimään ja juttelemaan. Aika ja paikka ovat kaikkien tiedossa. Aina on siis seuraa ja sosiaalisia aktiviteetteja tarjolla, kunhan vain jaksaa raahata itsensä paikalle.

Myös kielitaidolla on merkitystä sille, kuinka helppoa ja nopeaa sosialisointi kansanopistossa on. Joidenkin pohjoisamerikkalaisten kohdalla tämä tulee esiin hyvin konkreettisesti. On vaikeaa tulla osaksi yhteisöä, kun itsen ja muiden välillä on kielen korkuinen muuri. Pohjoisamerikkalaiset sosiaalistuvatkin ensisijaisesti toisiinsa, eivät koko kansanopiston porukkaan. Ilmiö toistuu aikuisten opiskelijoiden keskuudessa myös yleisemmin. Ikäero nuorempiin opiskelijoihin toimii joidenkin kohdalla pahimmillaan

kielimuurin kaltaisena esteenä. Moni aikuinen opiskelija sosiaalistuu ensin oman ikäisiin nuoriin ja vasta myöhemmin laajempaan yhteisöön.

Koko kansanopiston mittakaavassa sama uskonnollinen vakaumus toimii yhteen liittävänä tekijänä, joka itsessään helpottaa yhteisön osaksi tulemistä. Sama uskonnollinen vakaumus on tärkeää paitsi sosialisointiin, myös sosiaalisen pääoman kannalta. Uskovaiset ystävät ovat arvokkaita itsessään, sillä heidän kauttaan avautuu mahdollisuuksia osallistua monenlaiseen uskonnolliseen toimintaan.

Suurin varjopuoli opistossa on ympäristön sosiaalinen kuormittavuus. Useimpien kohdalla tämä piirre tietyllä tavalla pakottaa yksilön ulos kuorestaan, osaksi yhteisöä, kommunikoidaan muiden kanssa ja rakentamaan luottamuksellisia ihmissuhteita. Joidenkin kohdalla tämä kääntyy kuitenkin itseään vastaan. Sosiaalinen kuormitus saattaa käydä niin ylivoimaiseksi, että sekä sosialisointi että sosiaalisen pääoman rakentuminen vaikeutuvat ja hidastuvat huomattavasti.

Miten kansanopistossa siis tullaan osaksi yhteisöä ja muodostetaan merkityksellisiä ihmissuhteita? Yksinkertaisesti viettämällä todella tiiviisti aikaa muiden ihmisten seurassa. Entä millaista sosiaalista hyvää kansanopiston yhteisöön kuuluminen sekä kansanopistossa muodostuneet merkitykselliset ihmissuhteet tuottavat? Tällaisessa ympäristössä nuoret kasvavat itse ja samalla kasvattavat toisiaan. Nuoren suhde itseensä ja muihin ihmisiin saa rauhassa kehittyä. Ymmärrys, hyväksyntä ja arvostus itseä ja muita kohtaan kasvavat. Vuosi kansanopistossa on monelle nuorelle ensikosketus siihen, että saa aidosti tuntea kuuluvansa joukkoon. Tämä tuottaa valtavasti mielihyvää. Muiden kanssa on mukavampi olla, kun varmuus ja sosiaaliset taidot lisääntyvät. Yhteistoiminta helpottuu. Uusia ystävyssuhteita syntyy ja moni niistä kestää koko loppuelämän ajan. Tällaisen ihmissuhteen tarjoama sosiaalinen tuki on kultaakin kalliimpaa pääomaa.

## 5.2 Tulosten yhteiskunnallinen merkitys

### Tutkimusongelma

Tutkielman alussa paikansin tutkimusaiheeni laajempaan yhteiskunnalliseen keskusteluun siitä, miten nuorten sosiaalista hyvinvointia voitaisiin lisätä. Näkisin niin, että sisäoppilaitos on sosialisatian ja sosiaalisen pääoman rakentumisen kannalta tietynlainen ohituskaista ja intensiivikurssi. Nuorten sosiaalista hyvinvointia voidaan siis lisätä parhaiten sellaisessa ympäristössä, joka tukee sosialisatiota ja sosiaalisen pääoman rakentumista.

Nuorten, kuten kaikkien muidenkin ihmisten, on tärkeää saada tuntee olevansa osa yhteisöä. Nuoret tarvitsevat toistensa ja muiden ihmisten seuraa, eivätkä vain satunnaisesti, vaan mielellään hyvin tiiviisti. Nuorten sosiaalista kanssakäymistä helpottaa se, että yhteiselle olemiselle ja tekemiselle on selkeät ja helposti lähestyttävät raamit. Rutiinit tuovat turvaa, myös sosiaalisiin tilanteisiin. Nuorten sosiaalista hyvinvointia voisi siis lisätä luomalla heille selkeitä aikoja ja paikkoja, joissa olla ja tehdä asioita yhdessä muiden ihmisten kanssa.

Kaikki yhdessä oleminen ja tekeminen perustuu kommunikaatioon. Ihmisten on välttämätöntä vaihtaa keskenään ajatuksia ja tunteita. Kommunikaation myötä ihmisten välille alkaa muodostua luottamusta. Luottamus on varmuutta siitä, että yhteisössä on turvallista olla. Kommunikaatio ja luottamus liittävät ihmisiä yhteen. Niiden ansioista ihmisten on mukavaa olla ja tehdä asioita yhdessä. Myös nuoret hyötyvät sosiaalisesti siitä, että saavat olla osa tällaista yhteisöä.

Yhteistoiminnan hyvien puolien lisäksi on hyvä ottaa huomioon myös se, että tiivis sosiaalinen kanssakäyminen ei aina edistä sosialisatiota ja sosiaalisen pääoman rakentumista. Siksi onkin tärkeää korostaa sitä, että sosiaalinen kanssakäyminen ei aina ole arvo itsessään, vaan vasta sen tuoma hyvinvointi, sekä yksilön että yhteisön tasolla. Sosiaaliseen hyvinvointiin kuuluu myös se, että oppii tuntemaan itsensä ja omat rajansa sosiaalisena olentona sekä kunnioittamaan niitä. Lisäksi on hyvä muistaa se, että pienestä

on helpointa aloittaa. Kun ympärilleen saa muodostettua pienen luotettujen joukko, on sen suojissa huomattavasti helpompi lähestyä suurempia ihmisyyhteisöjä.

Kenties sisäoppilaitoksissa on sellaista potentiaalia, jota voisi laajemminkin hyödyntää nuorten sosialisointin ja sosiaalisen pääoman rakentumisen vahvistamisessa. Esimerkiksi suomalaisessa koulujärjestelmässä voisi kiinnittää enemmän huomiota siihen, että lapset ja nuoret saisivat ympärilleen riittävän pienen ja selkeän ryhmän, johon kiinnittyä. Lisäksi lasten ja nuorten kerhoissa ja leireissä on sitä samaa tiiviin yhdessäolon tuomaa sosiaalista potentiaalia, jota sisäoppilaitos parhaimmillaan tarjoaa.

### Tutkimusteoria

Näkisin niin, että sisäoppilaitoksessa tapahtuva sosialisointi on poikkeuksellisen vahvaa, samoin siellä rakentuva sosiaalinen pääoma. Sisäoppilaitoksessa tapahtuvaa sosialisointia voisi verrata jopa varhaislapsuudessa tapahtuvaan primaarisosialisointiin. Siellä rakentuva sosiaalinen pääoma taas on vahvojen sosiaalisten siteiden kerryttämää sitovaa sosiaalista pääomaa eli ryhmäkoheesiota.

Primaarisosialisointiossa lapsen samastuminen vanhempiinsa perustuu siihen, että hän kokee voimakkaita tunteita hoivaajiaan kohtaa. Sosialisointiprosessin tunnelataus siis edistää oppimista ja uusien roolien omaksumista. Sekundaarisosialisointiossa tätä tunnelatausta ei tarvita. Koulussa voi aivan hyvin toimia, vaikkei olisikaan erityisen kiintynyt opettajaansa. (Berger ja Luckmann 1994, 163.) Sisäoppilaitos on siitä erityinen ympäristö, että siellä nuoret ovat erillään lapsuudenkodistaan ja viettävät tiiviisti aikaa toistensa sekä koulun henkilökunnan seurassa. Ihmisten välille kehittyy väistämättä monenlaisia vahvoja tunteita. Sisäoppilaitoksessa tapahtuva sosialisointi muistuttaa siis tässä mielessä primaarisosialisointia.

Primaarisosialisointiossa sisäistettävä maailma on lapselle koko maailma. Sekundaarisosialisointiossa omaksuttava maailma on vain osa maailmaa, yksi palapelin palanen. (Eml., 160.) Sisäoppilaitoksessa oloa leimaa kuitenkin vahva erillisyyden tunne muusta maailmasta. Oppilaat käyvät koulun alueen ulkopuolella vain harvoin ja silloinkin

useimmiten toistensa seurassa. Lisäksi sisäoppilaitokset sijaitsevat usein maaseudulla, hyvän matkan päässä lähimmästä kylästä tai kaupungista. Sosiaalinen kanssakäyminen laitoksen ulkopuolisten ihmisten kanssa on siis melko vähäistä. Sisäoppilaitos on kupla, jonka sisällä oleva helposti unohtaa, että sen ulkopuolellakin on elämää ja ihmisiä. Oppilaat eivät pelkästään sosiaalistu uusiin rooleihin uudessa ympäristössä, vaan he tulevat tiiviin yhteisön, kokonaisen pienen yhteiskunnan jäseniksi. Sisäoppilaitoksessa tapahtuva sosialisatio muistuttaa siis tässäkin mielessä primaarisosialisaatiota.

Tiivis yhdessäolo edistää myös luottamuksen rakentumista. Luottamus on keskeinen osa sosiaalista pääomaa. Luottamuksen kartuttaminen vie kauan, mutta sen menettäminen kestää vain pienen hetken. Kun luottamus toiseen ihmiseen rikkoutuu, järkkyy samalla luottamus koko elämään. (Ilmonen 2004, 133, 135.) Sisäoppilaitoksessa luottamuksen rakentamiselle on runsaasti aikaa ja tilaa. Luottamuksen saavuttamisen eteen ei tarvitse varsinaisesti ahkeroida, koska ympäristö tekee osan työstä. Se pitää huolen siitä, että samat naamat ovat ympärillä päivästä, viikosta ja kuukaudesta toiseen.

Vahvat sosiaaliset siteet muodostavat yhteisöä koossa pitävää voimaa. Tämä sitova sosiaalinen pääoma tunnetaan myös nimellä ryhmäkoheesio. (Ruuskanen 2001, 21–23.) James Colemanin mielestä sosiaalista pääomaa muodostuu erityisen tehokkaasti suljetussa verkostossa, jossa kaikki tuntevat toisensa ja ovat tiiviisti tekemisissä keskenään. Tällaisessa yhteisössä on helppo tarkkailla muita, mikä tuottaa toimintaa sääteleviä normeja sekä luottamusta siihen, että kaikki noudattavat niitä. (Ruuskanen 2015, 221.) Sisäoppilaitoksen suljetussa verkostossa kaikki luottavat siihen, että jokainen noudattaa yhteisön normeja. Vahvat sosiaaliset siteet kerryttävät oppilaitoksen sisällä sitovaa sosiaalista pääomaa eli ryhmäkoheesiota.

### **5.3 Tutkimuksen rajoitukset**

Kun valitsin pro gradu -tutkielmani aihetta, minulla ei ollut vielä minkäänlaista käsitystä siitä, millainen taipale edessäni olisi. Aloitin graduprosessin syksyllä 2023, reilu kaksi vuotta sitten. Matkan varrella on ollut monenlaisia mutkia mielenterveyshaasteista monen kuukauden kirjoitusjumeihin. Prosessin pitkä kesto on tuonut siihen myös omat

ongelmansa. Välillä on tuntunut siltä, etten enää edes muista, mitä olen tekemässä ja miksi.

Suurin haasteeni on ollut avun pyytäminen. Kritiikin pelkoni saa minut monesti välttelemään palautetta, mikä hidastaa töiden loppuun saattamista. Tässä minulla on vielä paljon harjoiteltavaa. Etenkin aineiston analyysiin liittyen olisin hyötynyt suuresti siitä, että olisin rohkeammin uskaltanut pyytää apua. Lopulta kävi nimittäin niin, että puolen vuoden tuskailun jälkeen aloitin koko analyysiprosessin alusta. Liian pitkään yritin edetä tavalla, joka oli alusta lähtien tuhoon tuomittu. Kun lopulta uskalsin vaihtaa lähestymistapaa, työ alkoi edetä huomattavasti vauhdikkaammin. Aina ei siis kannata hakata päätä seinään, vaan tarvittaessa pyytää apua ja muuttaa suunnitelmia.

Teknisten haasteiden lisäksi tutkielmassa on toki muitakin heikkoja kohtia. Esimerkiksi tutkittavien suhteen löytyy puuttuvia näkökulmia. Entä ne nuoret, joilla ei ollut mahdollisuutta päästä kansanopistoon? Tai ne, jotka mahdollisesti joutuivat lähtemään pois kesken kaiken? Entäpä ne, jotka syystä tai toisesta päättivät olla vastaamatta kyselyyn? Ylipäättään aineiston tuottaminen oli vaihe, josta jäi jonkin verran hampaankoloon. Keräsin aineiston kahdessa osassa ja kahdella eri tyylillä. Aineistopyyntöjen suunnitteluun ja laatimiseen käyttäisin enemmän aikaa ja ajatusta, jos nyt aloittaisin työn alusta. Myös tässä työvaiheessa olisin hyötynyt ulkopuolisen asiantuntijan avusta.

Mikä sitten onnistui? Sitä en osaa vielä tässä vaiheessa sanoa. Kenties työn ohjaaja osaa valaista tätä minulle. Ehkä suurin saavutus oli se, että sain työn viimein valmiiksi.

#### **5.4 Jatkotutkimuksen mahdollisuudet**

Aineistossa näkyy selviä eroja pohjoisamerikkalaisten ja suomalaisten kirjoittajien välillä. Tässä tutkimuksessa jouduin kuitenkin pitkälti sivuuttamaan tämän näkökulman. Jos jatkossa palaan aiheen pariin, kääntyisin mielelläni tälle sivupolulle. Tämän pohdinnan lisäksi tutkimus herätti myös muita jatkokysymyksiä. Eroavatko alaikäisten opistolaisten kokemukset jotenkin täysi-ikäisten opistolaisten kokemuksista? Entä miltä

entisten opistolaisten elämä näyttää vaikkapa viisi vuotta opistovuoden jälkeen? Miten he kokevat hyötynensä opistovuodesta? Ranuan kristillinen kansanopisto jäi nyt tämän tutkielman ulkopuolelle. Jos jatkossa palaan aiheen pariin, ottaisin mielelleni myös sen mukaan käsittelyyn.

Nuoret sekä nuorten henkinen ja sosiaalinen hyvinvointi ovat aiheita, jotka luultavasti tulevat kiinnostamaan minua aina. Minulla on vahva palo saada auttaa tämän aiheen kanssa kamppailevia ihmisiä. Haluaisin itse olla luomassa puitteita sille, että mahdollisimman moni nuori voisi hyvin tai paremmin. Siksi minua kiinnostaa, miten tässä tutkielmassa saamiani oivalluksia voisi hyödyntää nuorten parissa tehtävässä työssä.

Sain itse valtavasti omalta opistovuodeltani. Elämäni muuttui niin henkisesti kuin fyysiselläkin tasolla. Sain uusia ystäviä ja muutin uudelle paikkakunnalle. Aloitin uusia harrastuksia ja lähdin mukaan vapaaehtoistyöhön. Sain mielenkiintoisia vastuutehtäviä, joista saatua kokemusta voin nyt hyödyntää työnhaussa. Opistossa peilasin itseäni muiden kautta. Sain ymmärrystä ja rohkeutta mennä kohti sitä, missä olen hyvä ja mistä olen kiinnostunut. Samaa kokemusta toivoisin mahdollisimman monelle muullekin nuorelle.



## 6 KIRJALLISUUS

Alasuutari, Pertti. 2018. *Laadullinen tutkimus 2.0*. Tampere: Vastapaino.

Berger, Peter L. ja Thomas Luckmann. 2009/1994/1966. *Todellisuuden sosiaalinen rakentuminen*. Helsinki: Gaudeamus.

Borch, Anne Sofie, Morten Skovdal ja Signe Smith Jervelund. 2021. "How a School Setting Can Generate Social Capital for Young Refugees: Qualitative Insights from a Folk High School in Denmark." *Journal of refugee studies* 34:1, 718–740.

Carbognin, Alessandra. 2012. "Social Capital and Boarding Schools in Italy." *Italian Sociological Review* 2:1, 43–56.

Cox, Amanda Barrett. 2017. "Cohorts, "Siblings," and Mentors: Organizational Structures and the Creation of Social Capital." *Sociology of education* 90:1, 47–63.

Fürst, Henrik. 2022. "Arrival to a fictional total institution. The Swedish folk high school as a liminal space in literature." *Sociologisk forskning* 59:3, 321–340.

Harisalo, Risto ja Ensio Miettinen. 2010. *Luottamus: Pääomien pääoma*. Tampere: Tampere University Press.

Ilmonen, Kaj. 2004. "Sosiaalinen pääoma: uusi ihmeikäsite vai käyttökelpoinen hypoteesi?" Teoksessa *Sosiologisia nykykeskusteluja*, toim. Keijo Rahkonen. Helsinki: Gaudeamus, 99–142.

Jämsän kristillinen kansanopisto a. *Historia*. <https://www.jamsanopisto.fi/jamsanopisto/historia/> (haettu 25.10.2025).

Jämsän kristillinen kansanopisto b. *Oppilaitos*. <https://www.jamsanopisto.fi/jamsanopisto/oppilaitos/> (haettu 26.9.2025).

Kajanoja, Jouko. 2009. "Sosiaalinen pääoma: Yhteisöllisyyden paluuta vai henkistä väkivaltaa." *Yhteiskuntapolitiikka* 74:1, 74.

Kotkavirta, Jussi. 2015. "Luottamus instituutioihin ja yksilöllinen hyvinvointi." Teoksessa *Sosiaalinen pääoma ja luottamus*, toim. Kaj Ilmonen. Jyväskylän yliopisto, 55–68.

Louhela, Ulla-Maija. 2016. *Nuorten osallisuuskertomuksia Juopulin yhteisössä*. Lapin yliopisto.

Lövgren, Johan. 2015. "Norwegian folk high schools redefine their role as value-based institutions - Analysis of value documents from two folk high schools." *Nordisk kulturpolitisk tidskrift* 18:2, 198–217.

Mills, C. Wright. 2012. *Sosiologinen mielikuvitus*. Helsinki: Gaudeamus.

Reisjärven kristillinen opisto. *Opiston esittely*. <https://www.rkropisto.fi/opisto/opiston-esittely/> (haettu 25.10.2025).

Ronkainen, Suvi, Leila Pehkonen, Sari Lindblom-Ylänne ja Eija Paavilainen. 2011. *Tutkimuksen voimasanat*. Helsinki: WSOY.

Ruuskanen, Petri. 2015. "Sosiaalinen pääoma." Teoksessa *Verkostot yhteiskuntatutkimuksessa*, toim. Kai Eriksson. Helsinki, Gaudeamus, 214–233.

Ruuskanen, Petri. 2001. *Sosiaalinen pääoma - käsitteet, suuntauksat ja mekanismit*. Helsinki: Valtion taloudellinen tutkimuskeskus.

SRK a. *Historiaa*. <https://www.srk.fi/fi/nain-me-uskomme/historiaa/> (haettu 25.10.2025).

SRK b. *Rauhanyhdistykset*. <https://www.srk.fi/fi/srk-ja-ryt/rauhanyhdistykset/> (haettu 25.10.2025).

SRK c. *Sisarjärjestöyhteistyö*. <https://www.srk.fi/fi/srk-ja-ryt/sisarjarjestoyhteistyö/> (haettu 25.10.2025).

SRK d. *Vanhoillislestadiolaisuus*. <https://www.srk.fi/fi/nain-me-uskomme/vanhoillislestadiolaisuus/> (haettu 25.10.2025).

Tuomisto, Timo. 2018. *Kansanopistopedagogiikka kolmessa kristillisessä kansanopistossa*. Oulun yliopisto.

## 7 LIITTEET

### 7.1 Ensimmäinen aineistopyyntö pro gradu -tutkielmaa varten

Jumalan terve!

Olen Katja Halonen, 27-vuotias oululainen. Opiskelen Lapin yliopiston yhteiskuntatieteiden tiedekunnassa sosiologiaa. Lukuvuoden 2022–2023 vietin Reisjärven kristillisen opiston aikuislinjalla välivuoden merkeissä. Opistovuoden aikana omassa itsessäni ja sen myötä myös elämässäni tapahtui suuria muutoksia, etenkin sosiaalisesti. Tästä nousi innostus tehdä pro gradu -tutkielmani siitä, miten opistovuosi voi vaikuttaa sosiaalisesti etenkin aikuisten opiskelijoiden elämään. Tutkielman on tarkoitus valmistua keväällä 2025.

Nyt pyytäisin sinulta palvelusta. Auttaisitko minua pro graduni aineiston tuottamisessa? Kerro minulle, millainen opistovuosi sinulla on ollut. Onko se muuttanut sinua jollain tavalla? Millaista elämäsi on nyt verrattuna aikaan ennen opistoa? Haluaisin kuulla etenkin siitä, miten opistovuosi on vaikuttanut ihmissuhteisiisi sekä siihen, miten sosiaalisena näet itsesi. Alla on vielä muutamia apukysymyksiä, jotka saattavat helpottaa kirjoittamista.

Voit kirjoittaa rennosti omalla tyylilläsi. Myös tekstin pituuden saat päättää itse. Jos haluat, voit kertoa kirjoituksessa sukupuolesi, ikäsi sekä sen, missä opistossa olet opiskellut. Kaikki kirjoitukset käsitellään anonymisti ja ne tuhotaan tutkielman valmistumisen jälkeen. Tutkielmassa kirjoitukset anonymisoidaan niin, ettei niistä voi tunnistaa kirjoittajaa.

Opistovuosi alkaa olla jo aivan loppusuoralla. Toivon, että sinulla liikenisi vielä aikaa pysähtyä ja miettiä kulunutta vuotta. Ehkäpä kirjoittaminen voisi toimia jonkinlaisena itsereflektiona näin opistovuoden päätteeksi. Jos tuntuu, ettei viimeisellä opistoviikolla oikein ole aikaa pysähtyä kirjoittamaan, voit tehdä sen myös opiston päättymisen jälkeen. Kiitos vaivannäöstäsi! Hyvää kevättä ja kesää sekä siunausta tulevaisuuteesi!

Jumalan rauhaan, terveisin  
Katja Halonen

Kirjoittamisen avuksi:

1. Millaiselta sinusta tuntui sosiaalisesti ennen opistovuotta?
2. Millaiselta sosiaalinen elämäsi näytti ennen opistovuotta?
3. Millaiselta sinusta tuntui sosiaalisesti opistovuoden aikana?
4. Millaiselta sosiaalinen elämäsi näytti opistovuoden aikana?
5. Millaiselta sinusta tuntuu sosiaalisesti opistovuoden jälkeen?
6. Millaiselta sosiaalinen elämäsi näyttää opistovuoden jälkeen?

## **7.2 First material request for master's thesis**

God's peace!

I'm Katja Halonen, a 27-year-old student from Oulu. I study sociology at the Faculty of Social Sciences of the University of Lapland. I spent the academic year 2022–2023 in the adult line of Reisjärven kristillinen opisto as a gap year. During the year, big changes took place in myself and with it also in my life, especially socially. This inspired me to do my master's thesis on how the opisto year can affect the social life of adult students in particular. The thesis is scheduled to be completed in the spring of 2025.

Now I would like to ask you a favor. Would you help me in producing the material for my master's degree? Tell me how your opisto year has been. Has it changed you in any way? How is your life now compared to before opisto? I would especially like to hear about how the opisto year has affected your relationships and how social you see yourself. Below are a few more help questions that might make writing easier.

You can write comfortably in your own style. You can also decide the length of the text by yourself. If you want, you can tell us your gender, age and which opisto you studied at. All writings are processed anonymously and they are destroyed after the thesis is

completed. In the thesis, the writings are anonymized so that the author cannot be identified.

The opisto year is already coming to an end. I hope you still have time to stop and think about the past year. Maybe writing could serve as some kind of self-reflection at the end of the opisto year. If you feel that you don't really have time to stop and write during the last week of opisto, you can do it even after the end of opisto. Thank you for your effort! Have a nice spring and summer and blessings for your future!

God's peace,  
Katja Halonen

To help you write:

1. How did you feel socially before the opisto year?
2. What was your social life like before the opisto year?
3. How did you feel socially during the opisto year?
4. What was your social life like during the opisto year?
5. How do you feel socially after the opisto year?
6. What does your social life look like after the opisto year?

### **7.3 Toinen aineistopyyntö pro gradu -tutkielmaa varten**

Jumalan terve!

Olen Katja Halonen, 27-vuotias oululainen. Opiskelen Lapin yliopiston yhteiskuntatieteiden tiedekunnassa sosiologiaa. Lukuvuoden 2022–2023 vietin Reisjärven kristillisen opiston aikuislinjalla välivuoden merkeissä. Opistovuoden aikana omassa itsessäni ja sen myötä myös elämässäni tapahtui suuria muutoksia, etenkin sosiaalisesti. Tästä nousi innostus tehdä pro gradu -tutkielmani siitä, miten opistovuosi voi vaikuttaa sosiaalisesti etenkin aikuisten opiskelijoiden elämään. Tutkielman on tarkoitus valmistua keväällä 2025.

Nyt pyytäisin sinulta palvelusta. Auttaisitko minua pro graduni aineiston tuottamisessa? Kerro minulle, millainen opistovuosi sinulla on ollut tähän mennessä. Voit vastata jokaiseen alla olevaan kysymykseen rennosti omalla tyylilläsi. Kaikki tekstit käsitellään anonyymisti ja ne tuhotaan tutkielman valmistumisen jälkeen.

Opistovuoden ensimmäinen puolikas on nyt takana ja kevätlukukausi on alkanut. Toivon, että sinulla liikenisi hetki aikaa pysähtyä ja miettiä mennyttä syksyä. Ehkäpä kirjoittaminen voisi toimia jonkinlaisena itsereflektiona näin opistovuoden puolivälissä. Kiitos vaivannäöstäsi! Ihanaa kevättä sekä siunausta tulevaisuuteesi!

Jumalan rauhaan, terveisin

Katja Halonen

1. Kuinka sosiaaliseksi tunsit itsesi ennen opistovuotta?
2. Millaista sosiaalinen elämäsi oli ennen opistovuotta?
3. Kuinka helposti sopeuduit opistoon sosiaalisesti?
4. Millainen rooli opistoarjen rutiineilla oli tässä sopeutumisessa?
5. Kuinka helposti olet saanut muodostettua uusia ihmissuhteita opistossa?
6. Millainen rooli luottamuksella ja kommunikaatiolla on ollut näissä ihmissuhteissa?
7. Kuinka sosiaaliseksi olet tuntenut itsesi opistovuoden aikana?
8. Millaista sosiaalinen elämäsi on ollut opistovuoden aikana?
9. Muuta?

#### **7.4 Second material request for master's thesis**

God's peace!

I'm Katja Halonen, a 27-year-old student from Oulu. I study sociology at the Faculty of Social Sciences of the University of Lapland. I spent the academic year 2022–2023 in the adult line of Reisjärven kristillinen opisto as a gap year. During the year, big changes took place in myself and with it also in my life, especially socially. This inspired me to do my

master's thesis on how the opisto year can affect the social life of adult students in particular. The thesis is scheduled to be completed in the spring of 2025.

Now I would like to ask you a favor. Would you help me in producing the material for my master's degree? Tell me how your opisto year has been so far. Feel free to answer each question below in your own style. All texts are processed anonymously and they are destroyed after the thesis is completed.

The first half of the opisto year is now over and the spring semester has begun. I hope you have a moment to stop and think about the past autumn. Maybe writing could serve as some kind of self-reflection in the middle of the opisto year. Thanks for your effort! Have a wonderful spring and blessings for your future!

God's peace,  
Katja Halonen

1. How social did you feel before the opisto year?
2. What was your social life like before the opisto year?
3. How easily did you adapt to opisto socially?
4. What role did the daily opisto routines (and the possible language barrier) play in this adaptation?
5. How easily have you formed new relationships at opisto?
6. What role have trust and communication played in these relationships?
7. How social have you felt during the opisto year?
8. What has your social life been like during the opisto year?
9. Other?